

Vhodno izhodne naprave

Laboratorijska vaja 6 - AV 2

Linije – LTSpice, simulacija
elektronskih vezij in odboji

LAB 6 – AV2: Linije, LTSpice - simulacija elektronskih vezij in odboji

- 6.1: Uvod v LT Spice in osnovna vezja
- 6.2: Naloga 4-1 - Simulacija
- 6.3: Vpliv časa vzpona/padca na odboje - ponovitev
- 6.4: Simulacija odbojev za lab. meritve – DN
- 6.5: Dod. naloga 5: Simulacija odbojev naslovna linija – DN (neobvezna)

LTSpice:

- <https://www.analog.com/en/design-center/design-tools-and-calculators/ltpice-simulator.html>
- Orodje za **risanje in simuliranje električnih in elektronskih vezij** (angl. schematic design tool and circuit simulator)
- Osnovne elektronske komponente:
 - upor (angl. resistor)
 - kondenzator (angl. capacitor)
 - tuljava (angl. inductor)
 - prenosna linija (angl. ideal transmission line)
 - vir napetosti (angl. voltage generator)
 - vir toka (angl. current generator)

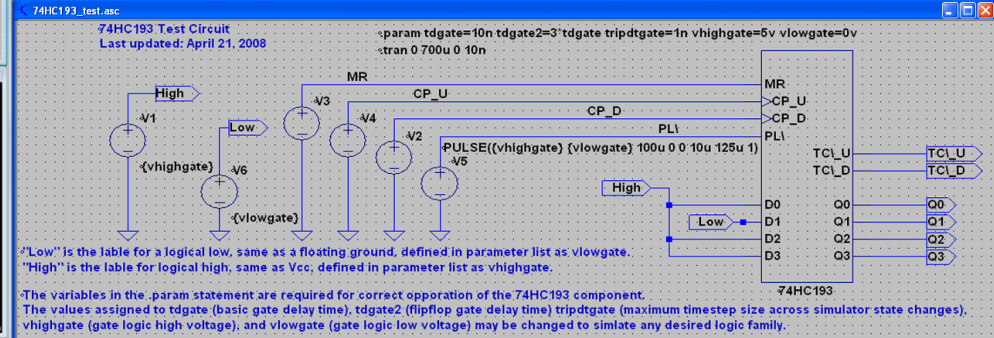
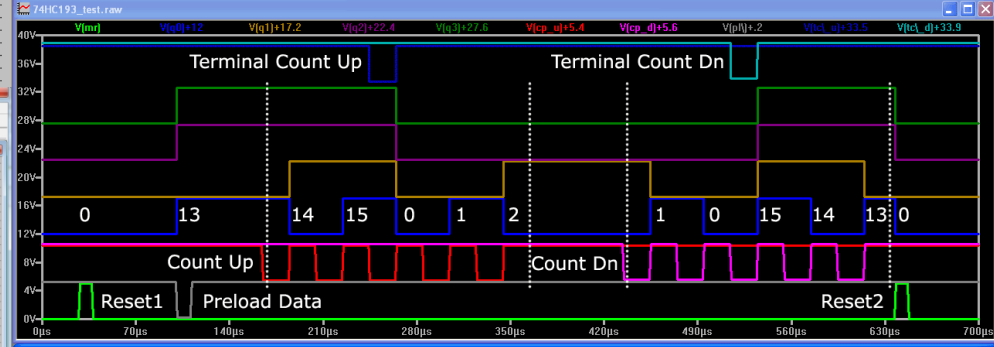
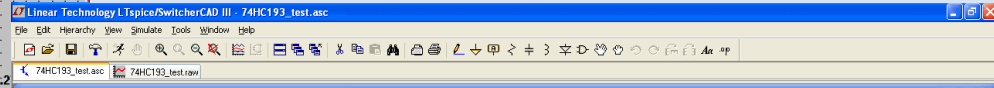
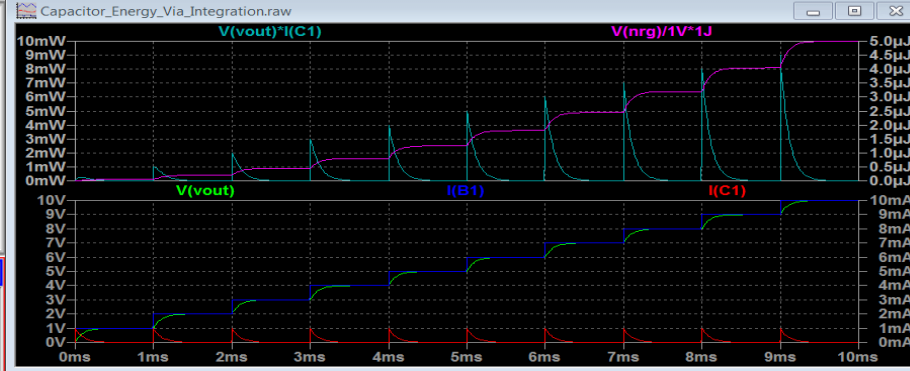
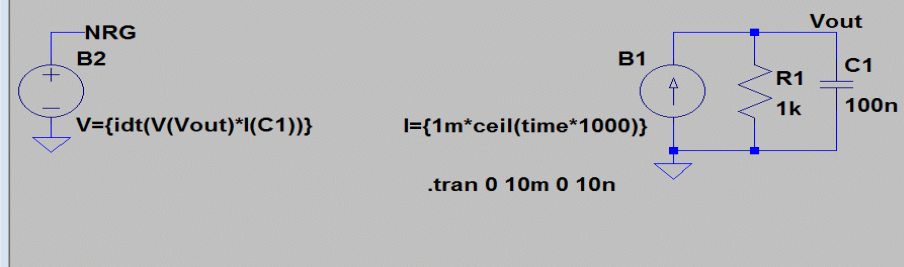
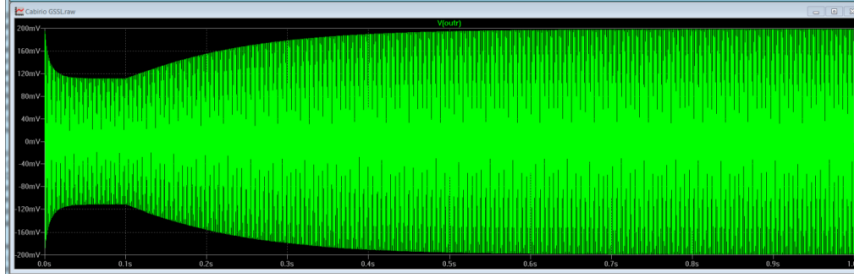
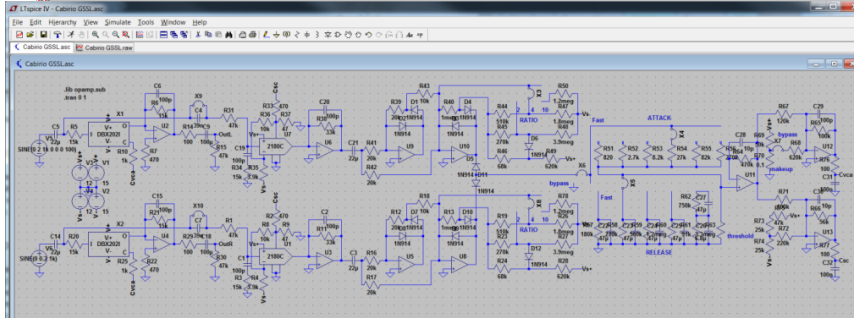
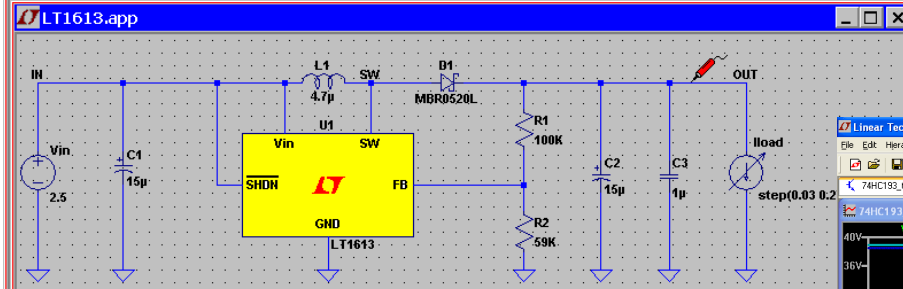
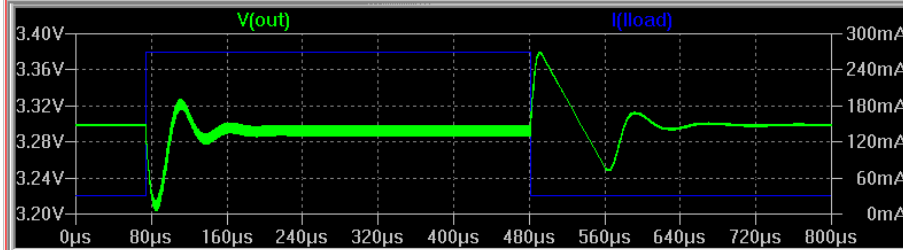
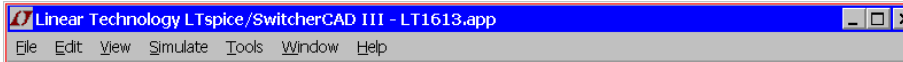
- Osnovni tutorial (priporočljiv):

- <http://cds.linear.com/docs/en/software-and-simulation/LTspiceGettingStartedGuide.pdf>

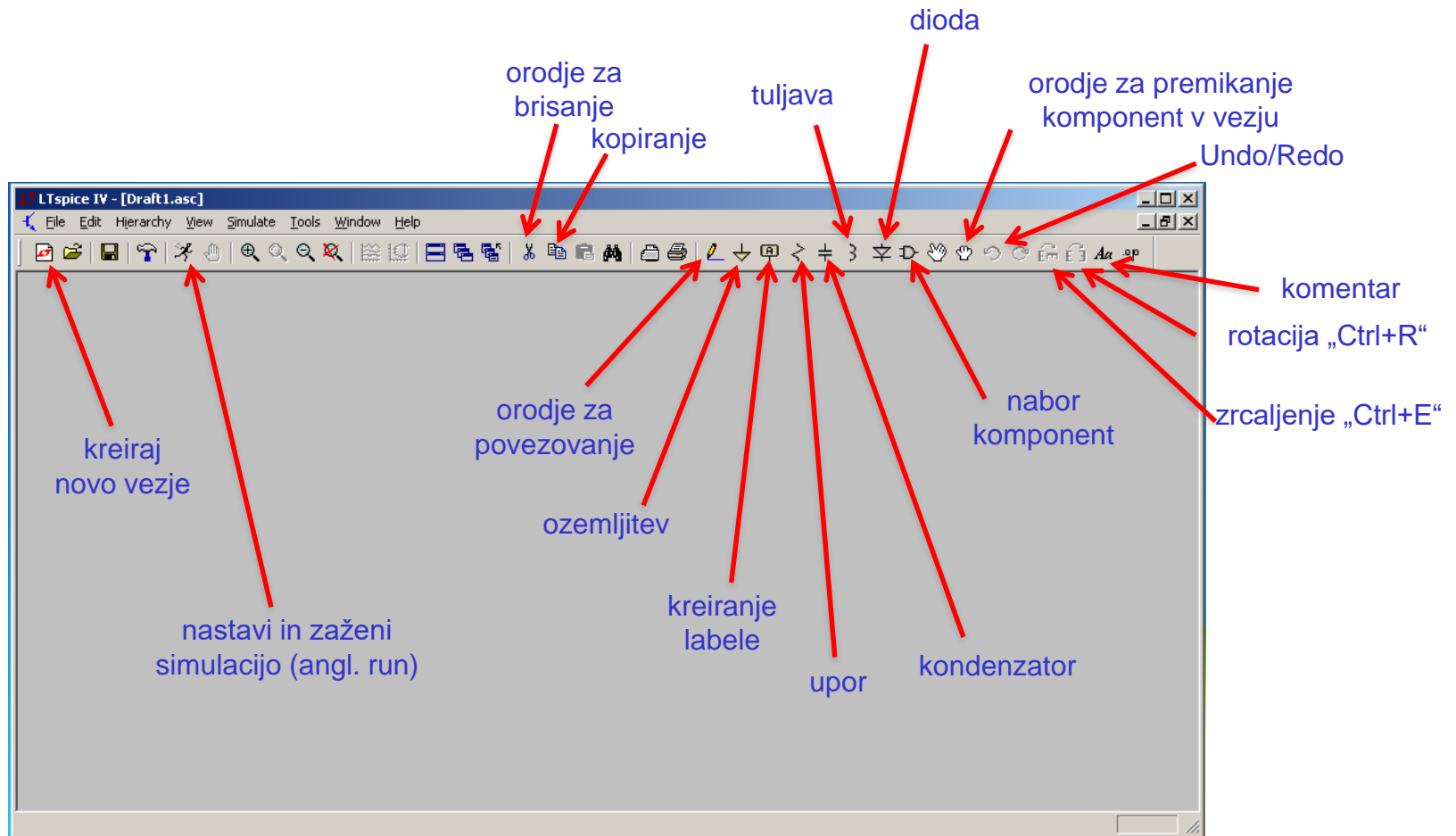
- Ostali viri:

- <http://elec.otago.ac.nz/w/images/d/df/Ltguide10.pdf>
- YouTube
- Pripravljena vezja :
 - <https://www.analog.com/en/design-center/evaluation-hardware-and-software/lt-spice-demo-circuits.html>

LTSpice - primeri

■ Osnovno okno:

■ Osnovne kratice v naboru komponent v LTSpice:

Komponenta	kratica v LTSpice
izvor napetosti	<i>voltage</i>
upor	<i>res</i>
kondenzator	<i>cap</i>
(brez izgubna) prenosna linija	<i>tline</i>
tuljava	<i>ind</i>
dioda	<i>diode</i>
Schottky dioda	<i>schottky</i>
Zener dioda	<i>zener</i>
...	...

Več na strani: http://ltwiki.org/?title=Components_Library_and_Circuits

■ Nekatere osnovne kratice merskih enot v LTSpice:

Predpona/Merska enota	kratica v LTSpice
piko [10 ⁻¹²]	<i>p</i>
nano [10 ⁻⁹]	<i>n</i>
micro [10 ⁻⁶]	<i>u</i>
mili [10 ⁻³]	<i>m</i>
kilo [10 ³]	<i>k</i>
mega [10 ⁶]	<i>meg</i>
giga [10 ⁹]	<i>g</i>
terra [10 ¹²]	<i>t</i>
ohm	<i>ohm</i>
farad [F]	<i>F</i>
Henry [H]	<i>H</i>

■ Postavitev osnovnih elementov

The screenshot shows the LTSpice IV interface with the 'Select Component Symbol' dialog box open. The dialog box is titled 'Select Component Symbol' and has a 'Top Directory' field set to 'C:\Program Files (x86)\LTSpice\lib\sym'. The main workspace displays a schematic diagram of a voltage source component, labeled 'V1' and 'V'. A red arrow points from the 'voltage' entry in the component list to the 'voltage' component symbol in the main workspace.

The 'Select Component Symbol' dialog box contains the following information:

- Top Directory: C:\Program Files (x86)\LTSpice\lib\sym
- Component Description: Voltage Source, either DC, AC, PULSE, SINE, PWL, EXP, or SFFM
- Component Name: voltage
- Component List:

g2	nmos	pnp4	zener
h	nmos4	polcap	
ind	npn	res	
ind2	npn2	res2	
LED	npn3	schottky	
load	npn4	SOAtherm-NMOS	
load2	pjf	sw	
lpnp	pmos	tline	
ltline	pmos4	TVSdiode	
mesfet	pnp	varactor	
nif	pnp2	voltage	

■ Lastnosti komponente 'voltage'

Desni klik (lastnosti elementa)

vrednost enosmerne napetosti

Oblika izvornega signala napetosti:

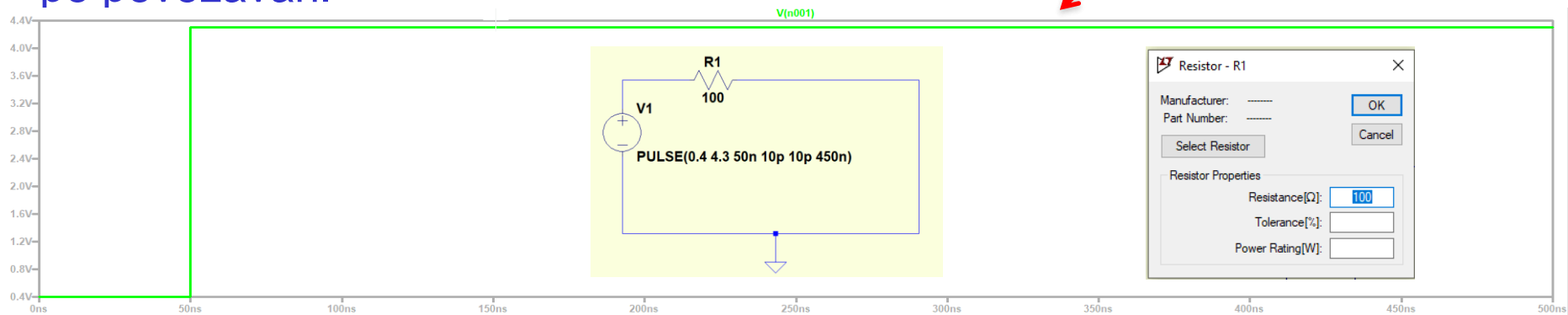
- 1) Enosmerni tok: (none)
- 2) Pulz (PULSE)
- 3) Sinusni signal (SIN)
- 4) Eksponentni (EXP)

PULSE je najbolj pogosta oblika vira napetosti v naših vezjih:

- **V_{initial}** začetna napetost [V]
- **V_{on}** vrednost impulza (stanja „on“) oz. druga napetost po prehodu [V]
- **T_{delay}** časovna zakasnitev („time delay“) – trajanje začetne napetosti
- **T_{rise}** čas vzpona [s]
- **T_{fall}** čas padca [s]
- **T_{on}** časovna stanja „on“ – trajanje druge napetosti [s]
- **T_{period}** celotno trajanje ene periode impulza [s]
- **N_{cycles}** število period oziroma ponovitev. 0 pomeni večno ponavljanje

Vinitial[V]:	0.4
Von[V]:	4.3
Tdelay[s]:	50n
Trise[s]:	10p
Tfall[s]:	10p
Ton[s]:	450n
Tperiod[s]:	
Ncycles:	

Pri svojih analizah bomo praktično ves čas uporabljali pravokotne signale in opazovali njihove spremembe v različnih situacijah prenosa po povezavah.

■ Simulator

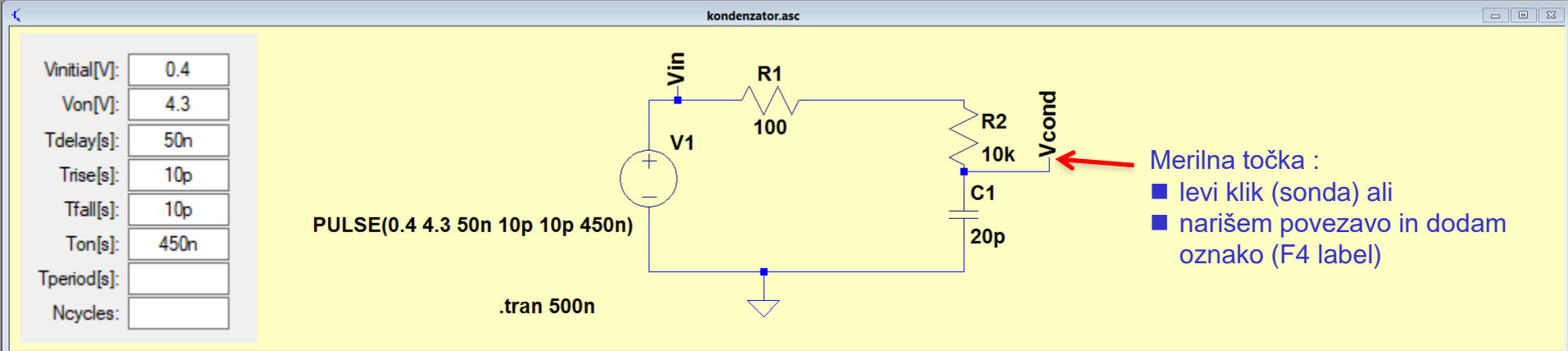
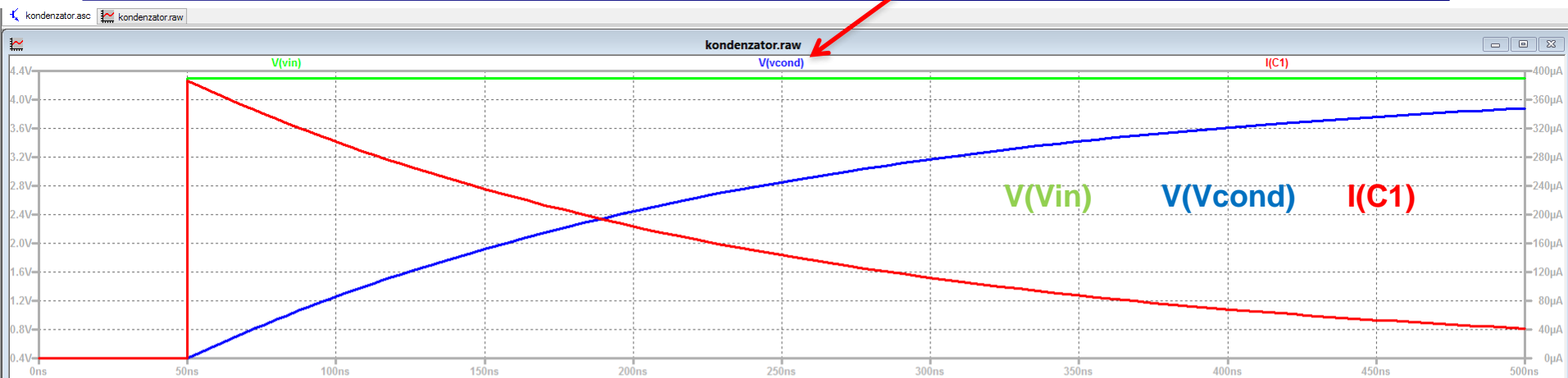
Za naše potrebe bomo uporabili „Transient“ analizo (eno od 6 možnih)

Klic ukaza `'.tran'` 'trajanje simulacije' v tem primeru: 50 ns

Starting SPICE run...

LTSpice – Primer 1: kondenzator

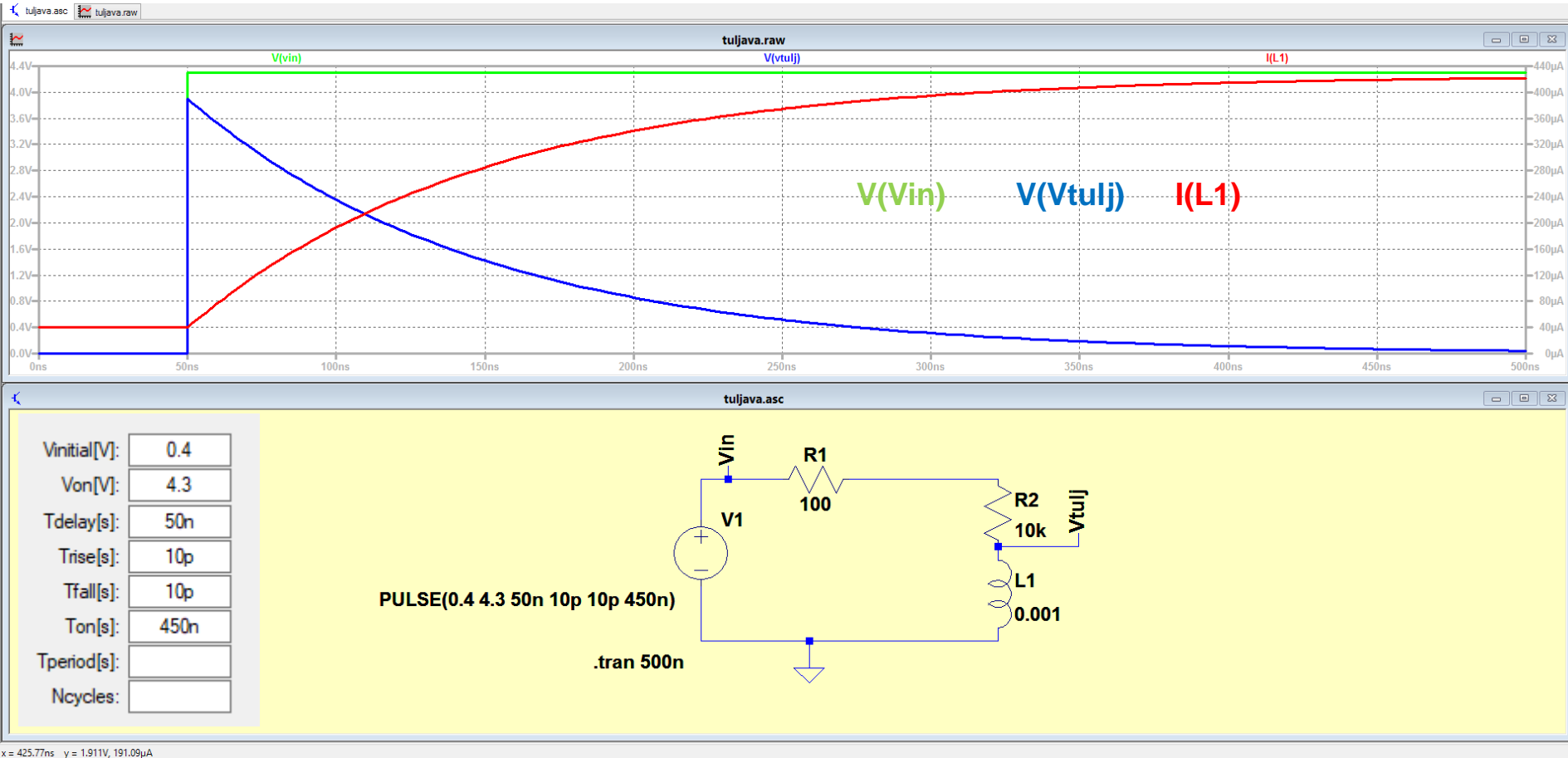
Desni klik -> možnost računanja s prikazanimi signali, brisanje..

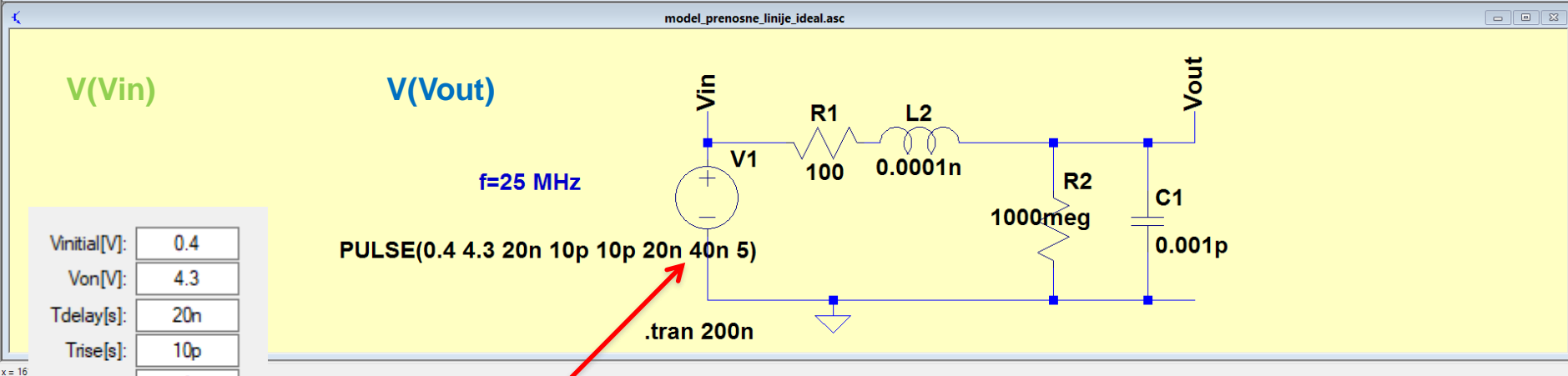
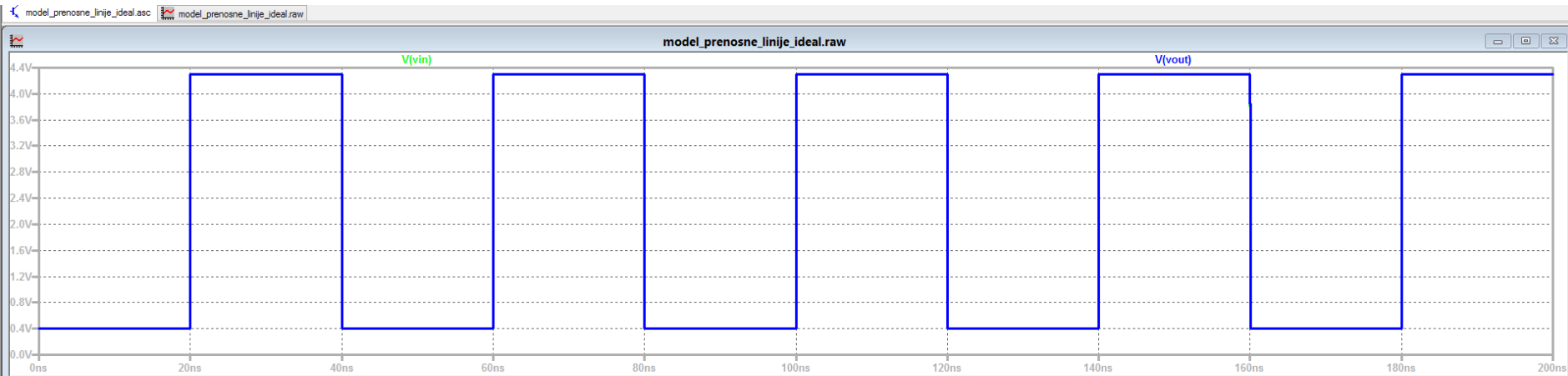
Merilna točka :
 ■ levi klik (sonda) ali
 ■ narišem povezavo in dodam oznako (F4 label)

x = 441.23ns y = 2.320V, 192.00uA

LTSpice - Primer 2: tuljava

LTSpice – Primer 3: (naloga AV1) model idealne prenosne linije (f=25 MHz)

V(Vin) **V(Vout)**

f=25 MHz

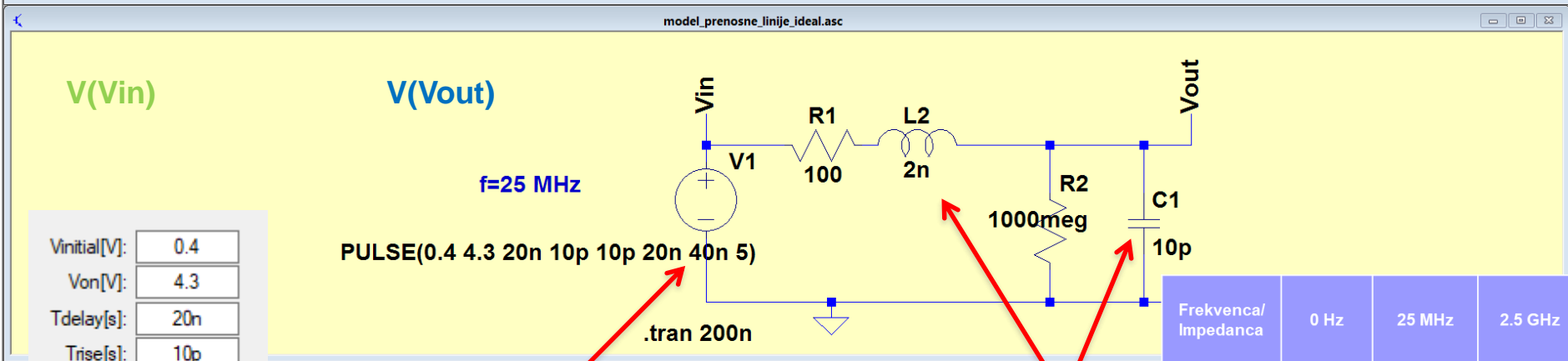
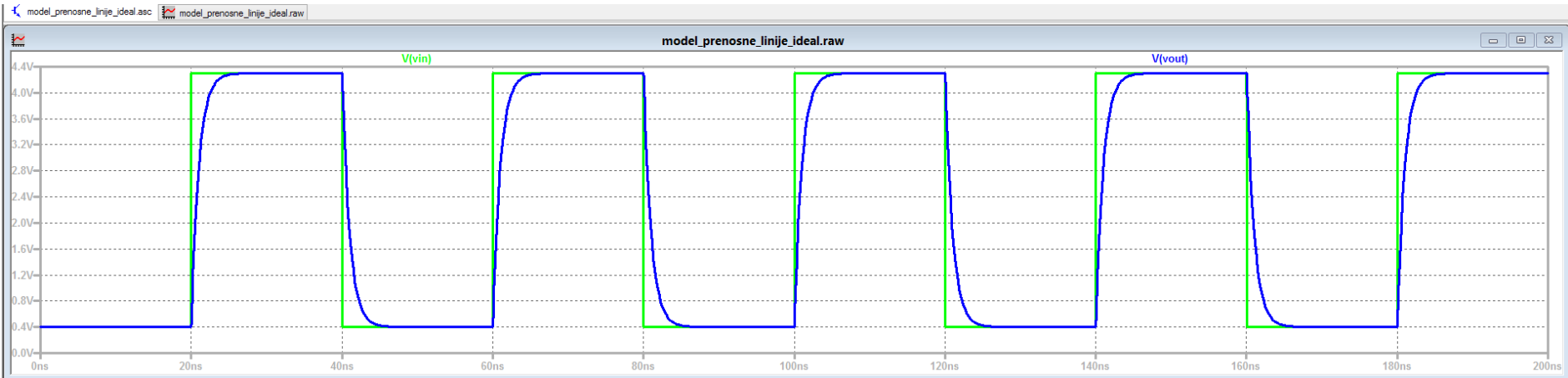
PULSE(0.4 4.3 20n 10p 10p 20n 40n 5)

.tran 200n

Vinitial[V]:	0.4
Von[V]:	4.3
Tdelay[s]:	20n
Trise[s]:	10p
Tfall[s]:	10p
Ton[s]:	20n
Tperiod[s]:	40n
Ncycles:	5

- f=25MHz:
- „on“ stanje 20ns
 - perioda 40ns
 - 5 period (ponovitev)

LTSpice – Primer 3: (naloga AV1) model realne prenosne linije ($f=25$ MHz) $R1=100$

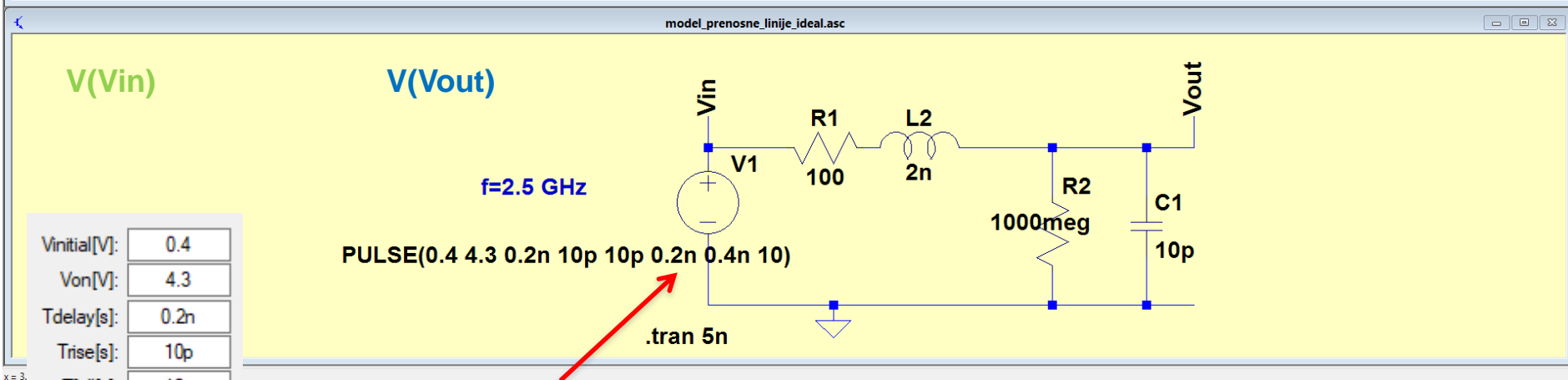
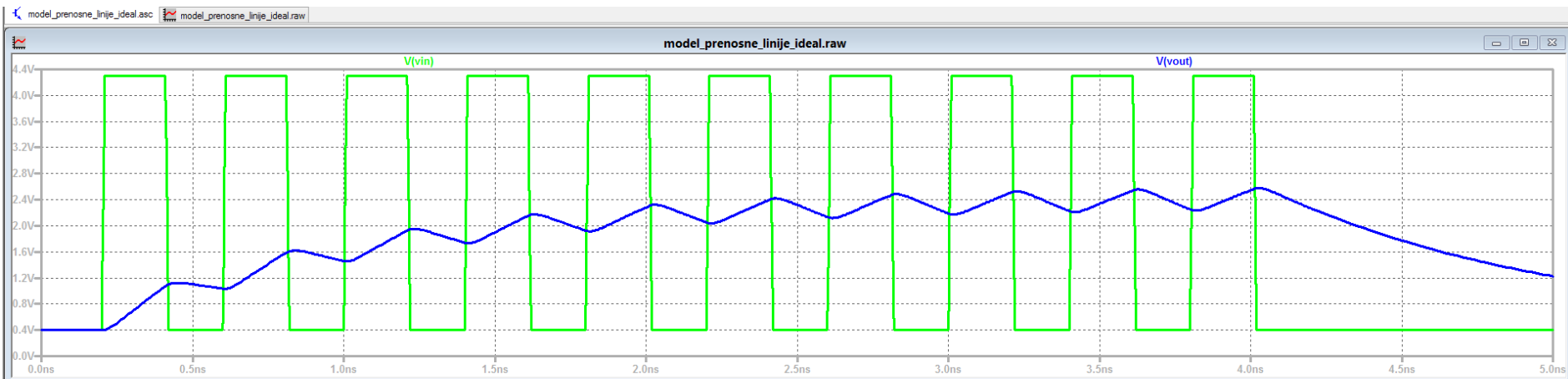
Vinitial[V]:	0.4
Von[V]:	4.3
Tdelay[s]:	20n
Trise[s]:	10p
Tfall[s]:	10p
Ton[s]:	20n
Tperiod[s]:	40n
Ncycles:	5

Frekvenca/ Impedanca	0 Hz	25 MHz	2.5 GHz
Z_L	0 Ω	0.314 Ω	31.4 Ω
Z_C	∞ Ω	636.9 Ω	6.36 Ω

- $f=25$ MHz:
- „on“ stanje 20ns
 - perioda 40ns
 - 5 period (ponovitev)

- Realna linija :
- večja kapacitivnost in
 - večja induktivnost

LTSpice – Primer 3: (naloga AV1) model realne prenosne linije ($f=2.5\text{ GHz}$) $R1=100$

Vinitial[V]:	0.4
Von[V]:	4.3
Tdelay[s]:	0.2n
Trise[s]:	10p
Tfall[s]:	10p
Ton[s]:	0.2n
Tperiod[s]:	0.4n
Ncycles:	10

- $f=2.5\text{GHz}$:
- „on“ stanje 0.2ns
 - perioda 0.4ns
 - 10 period (ponovitev)

LAB 6 – AV2: Linije, LTSpice - simulacija elektronskih vezij in odboji

- 6.1: Uvod v LT Spice in osnovna vezja

- 6.2: Naloga 4-1 - Simulacija

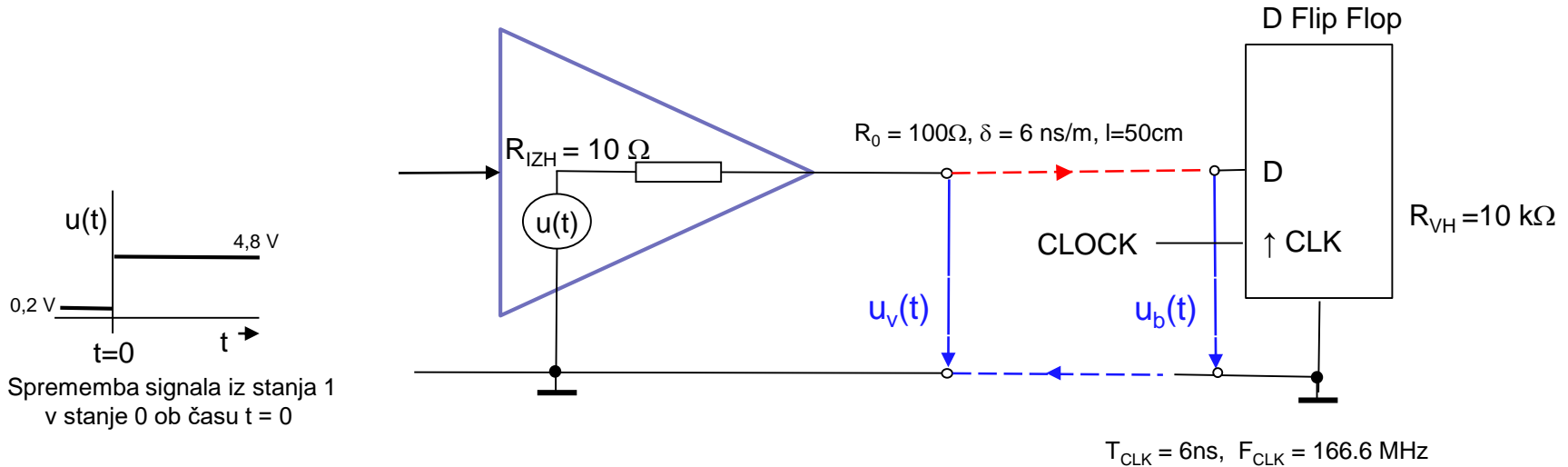
- 6.3: Vpliv časa vzpona/padca na odboje - ponovitev

- 6.4: Simulacija odbojev za lab. meritve – DN

- 6.5: Dod. naloga 5: Simulacija odbojev naslovna linija – DN (neobvezna)

Naloga 4-1:

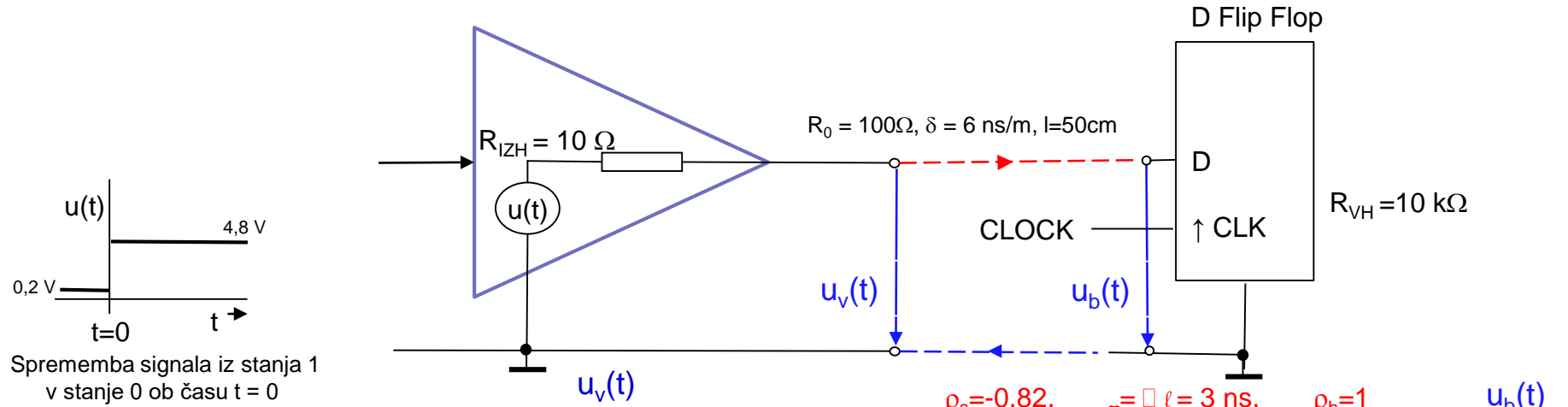
Ugotovite ali pri podanih podatkih vezje deluje pravilno
(Lahko tudi: izračunajte in narišite potek napetosti na urinem vhodu
čipa 74ACT74 - D FlipFlop) .

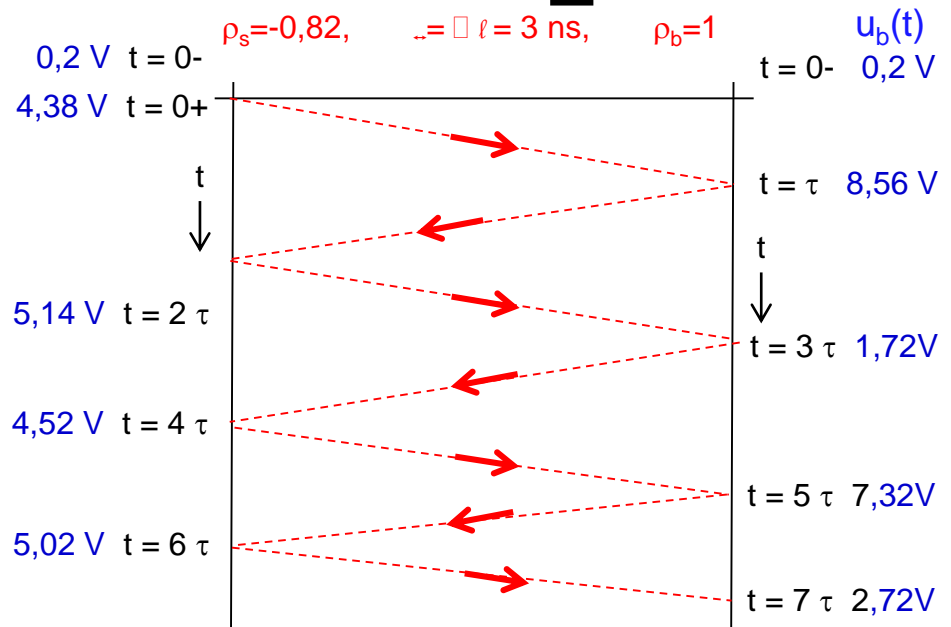
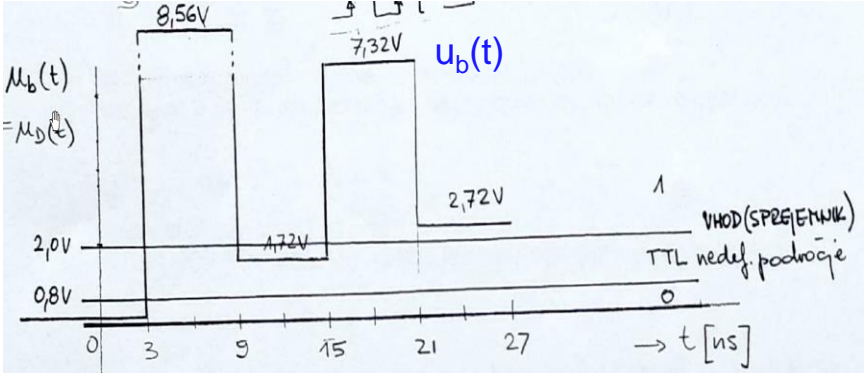
Naloga 4-1 (objavljena rešitev):

Ugotovite ali pri podanih podatkih vezje deluje pravilno
(Lahko tudi: izračunajte in narišite potek napetosti na urinem vhodu čipa 74ACT74 - D FlipFlop).

$T_{CLK} = 6ns, F_{CLK} = 166.6 MHz$

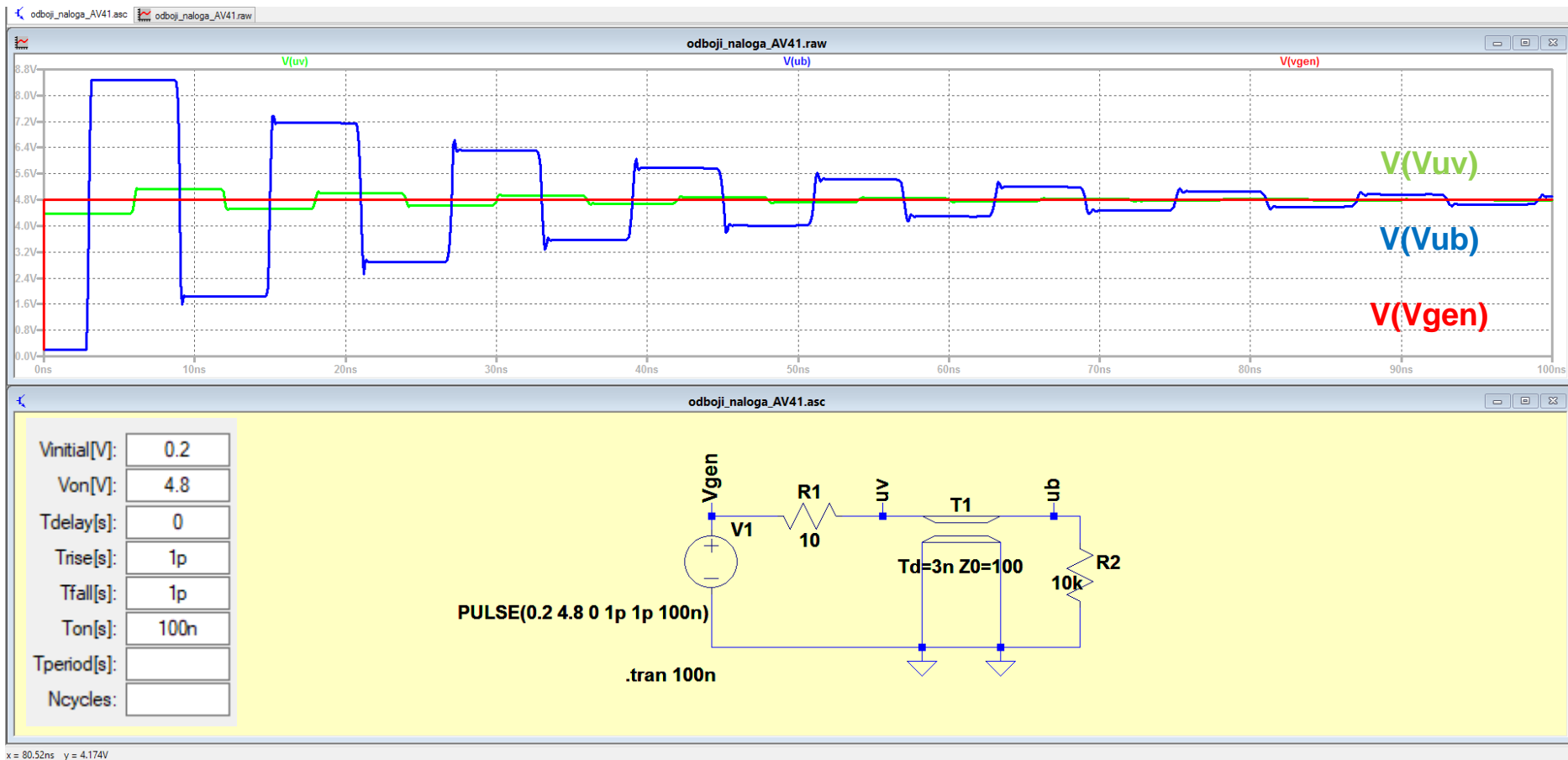

Objavljena rešitev (e-učilnica)

■ LTSpice – Naloga AV4-1 - Simulacija

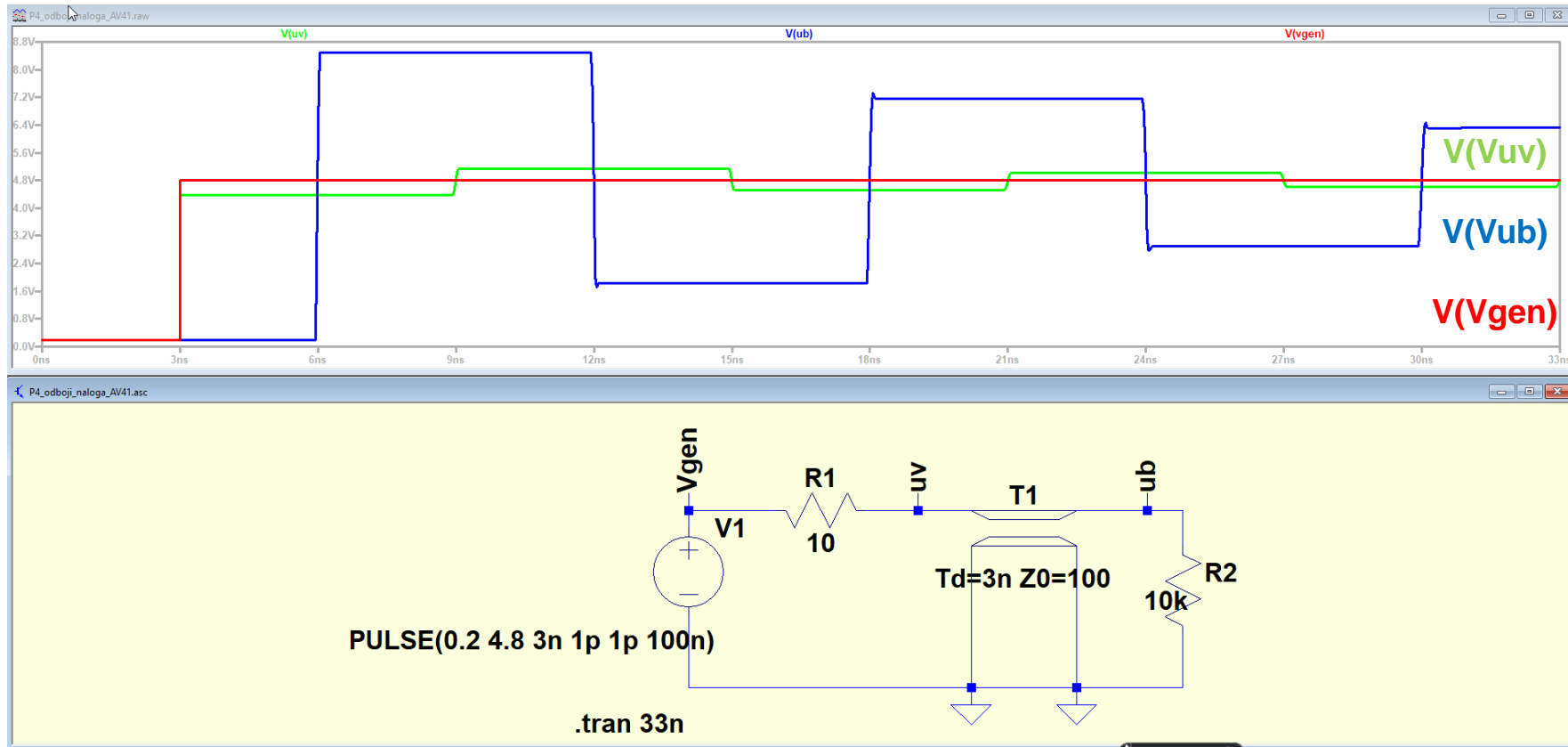
izračunajte in narišite potek napetosti na urinem vhodu čipa 74ACT74 - D FlipFlop

Pozor: nap. nivoji do 5V !

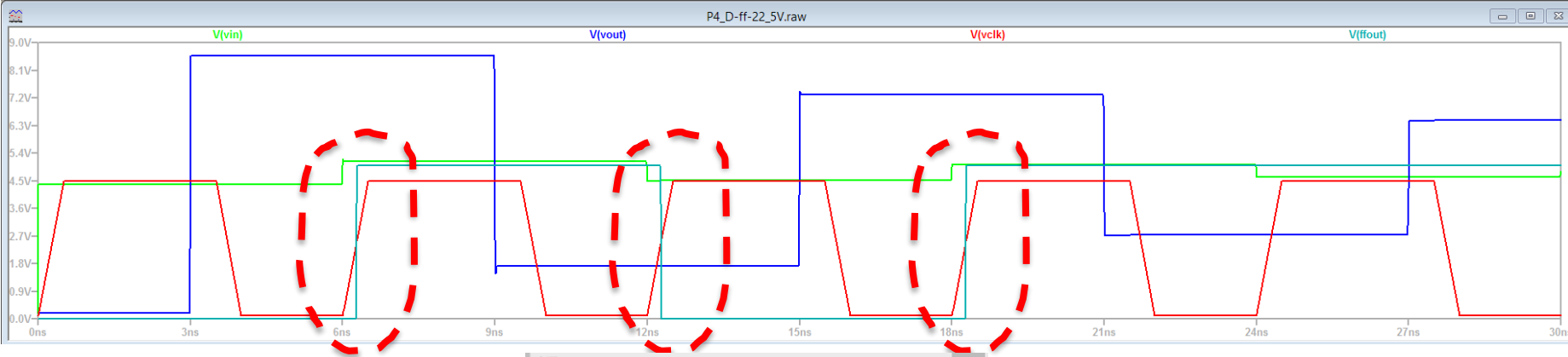
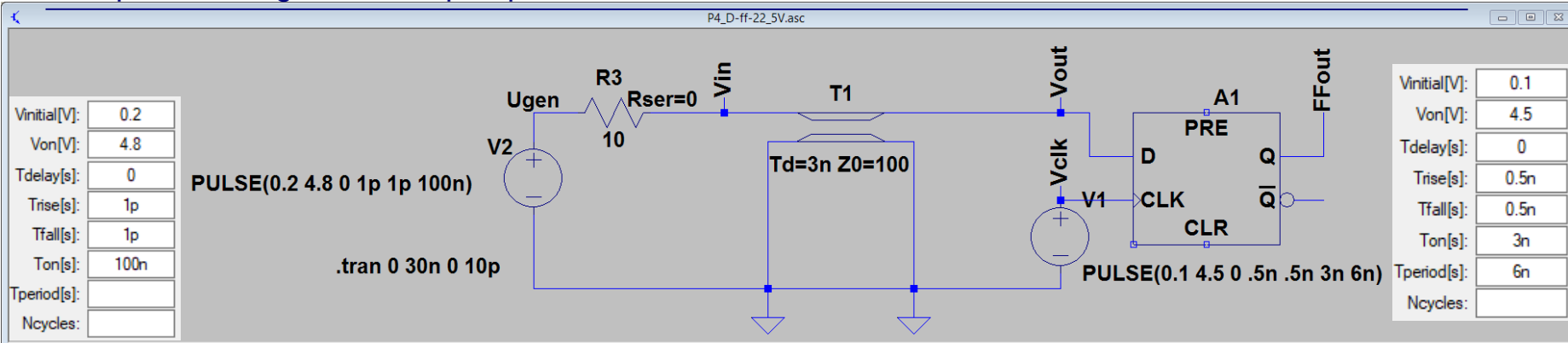
■ LTSpice – Naloga AV4-1 – 3ns zakasnitve in do 33ns

izračunajte in narišite potek napetosti na urinem vhodu čipa 74ACT74 - D FlipFlop

Pozor: nap. nivoji do 5V !

LTSpice – Naloga AV4-1 FlipFlop

Component Attribute Editor

Open Symbol: C:\Users\R\Documents\LTspiceXVII\lib\sym\Digital\dfflop.asy

Attribute	Value	Vis.
Prefix	A	
InstName	A1	X
SpiceModel	DFLOP	
Value		
Value2	Vhigh=5 Vlow=0	
SpiceLine		
SpiceLine2		

Nastavimo nap. nivoje za D-FF (do 5V, sicer 1V)

Vhigh=5 Vlow=0

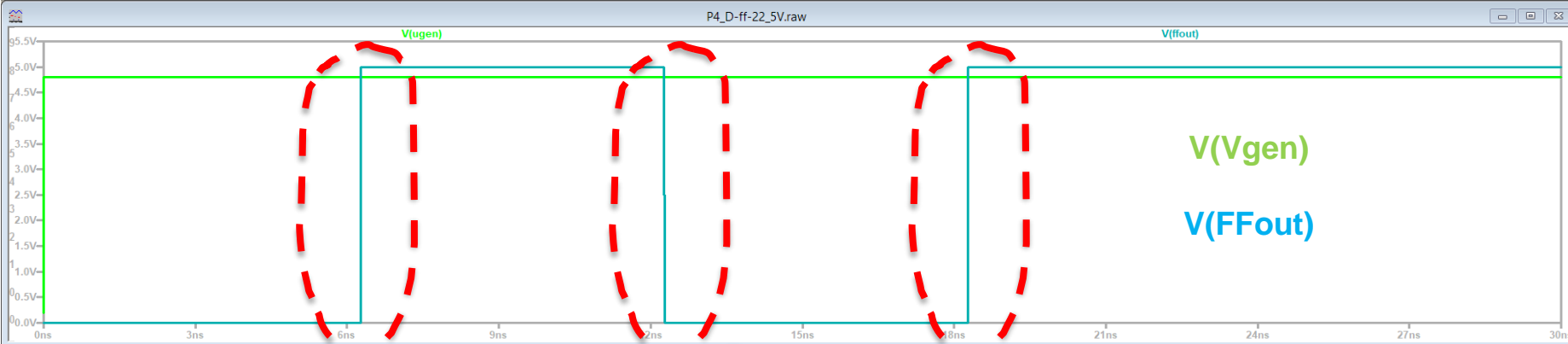
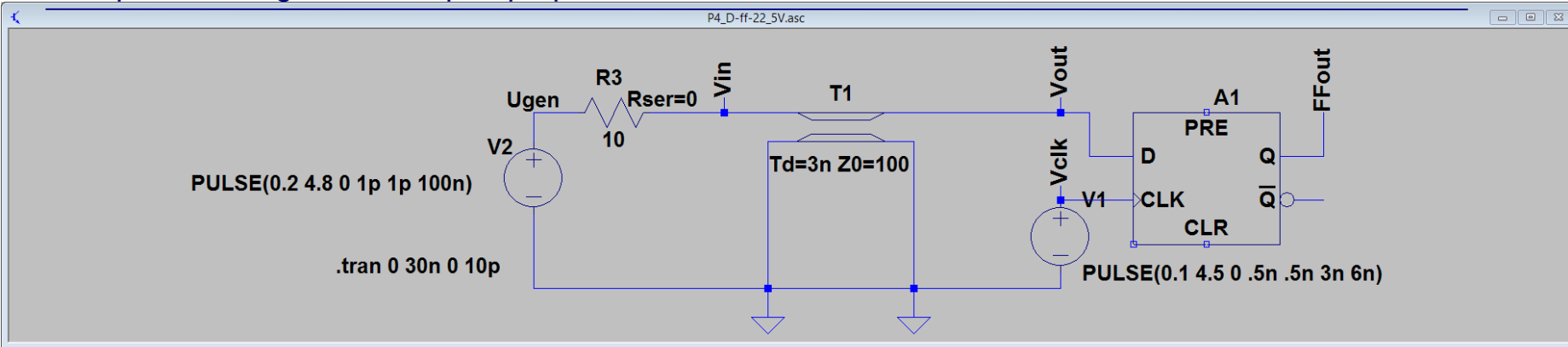
V(Vin)

V(Vout)

V(clk)

V(FFout)

LTSpice – Naloga AV4-1 FlipFlop - problem

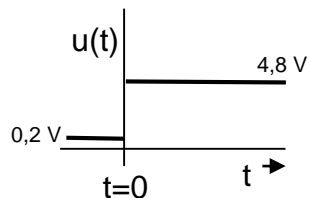

**Problem: D-FF namesto enega prehoda 0->1 V(Vgen)
 , naredi 3 prehode: 0->1->0->1 V(FFout)
 (dva dodatna nepotrebna prehoda)**

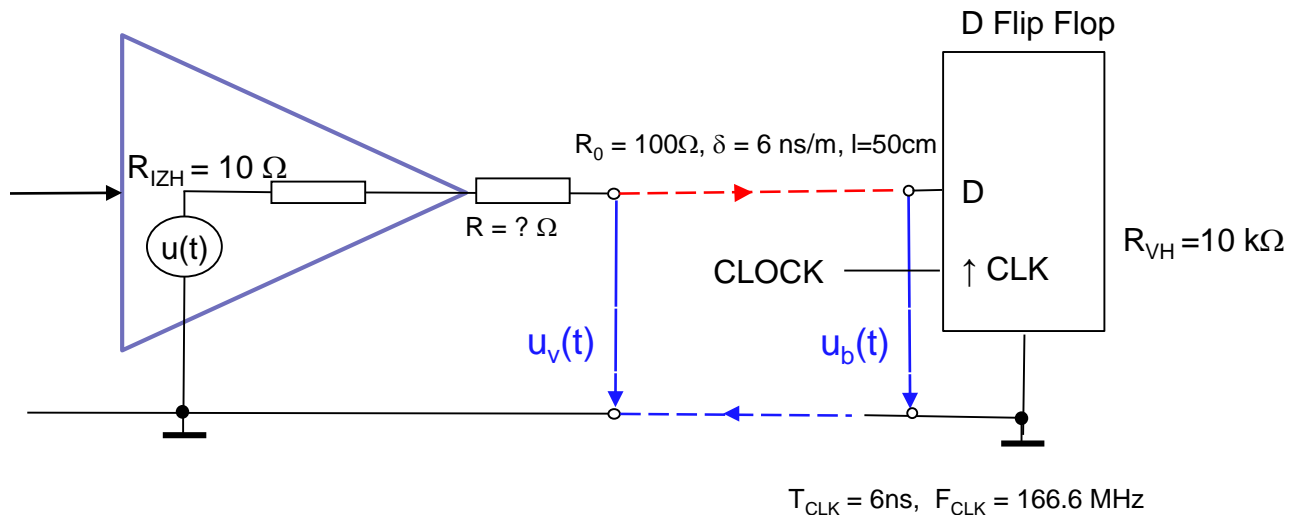
Naloga 4-1a: Serijska prilagoditev

Ponovite izračun in izris ob dodani serijski prilagoditvi.

Kaj se spremeni ?

Sprememba signala iz stanja 1
v stanje 0 ob času $t = 0$

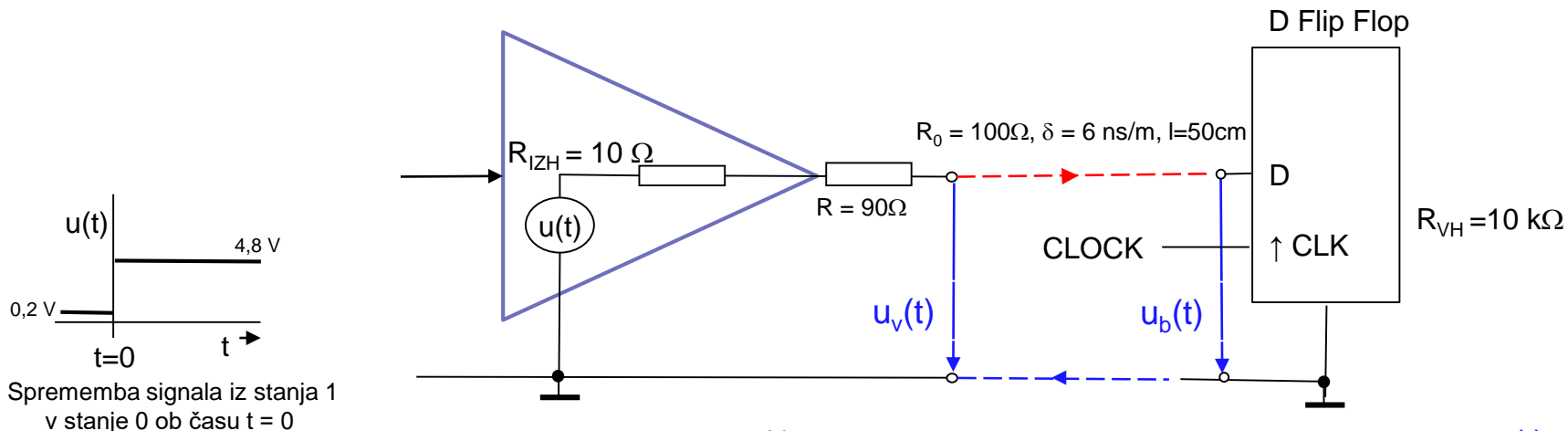

Naloga 4-1a (objavljena rešitev): Serijska prilagoditev

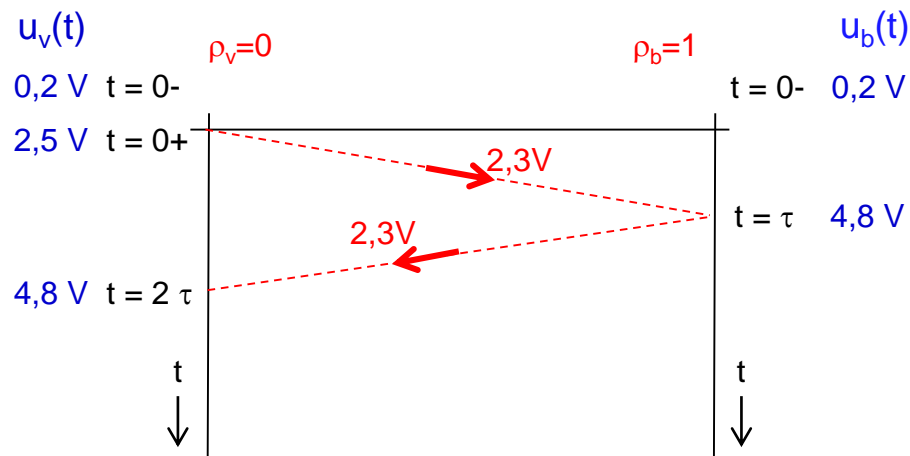
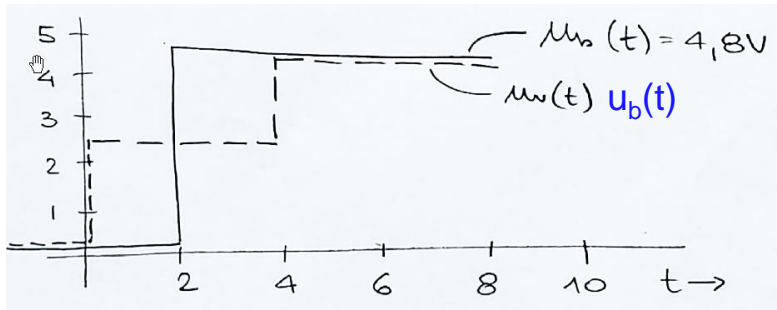
Ponovite izračun in izris ob dodani serijski prilagoditvi.

Kaj se spremeni ? – Računska rešitev

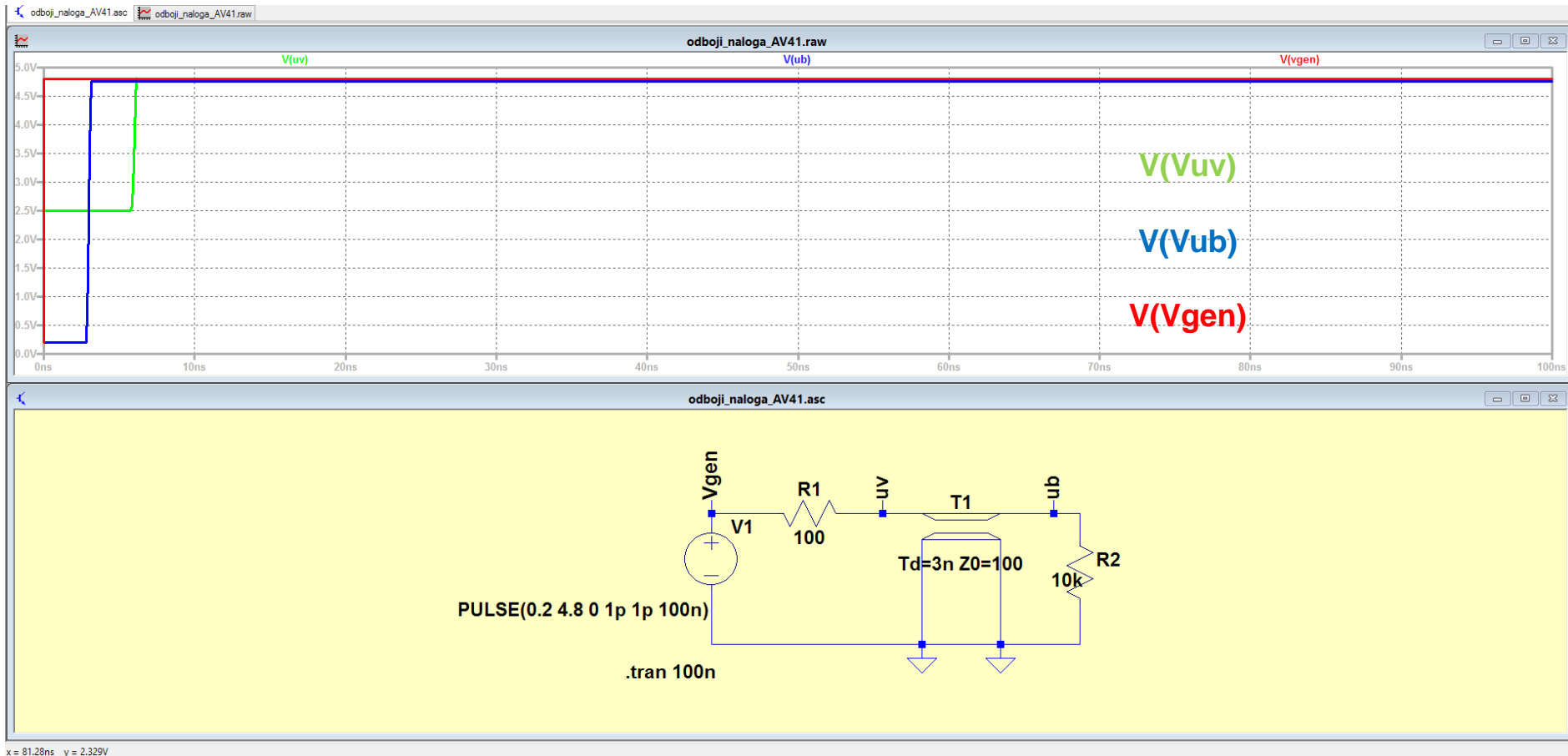
$$T_{CLK} = 6\text{ns}, F_{CLK} = 166.6\text{ MHz}$$

Objavljena rešitev (e-učilnica)

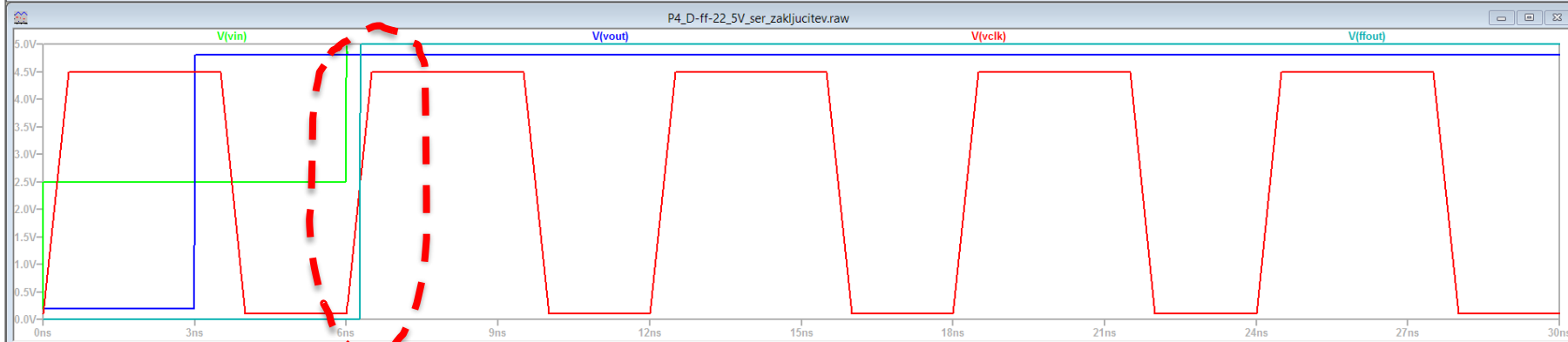
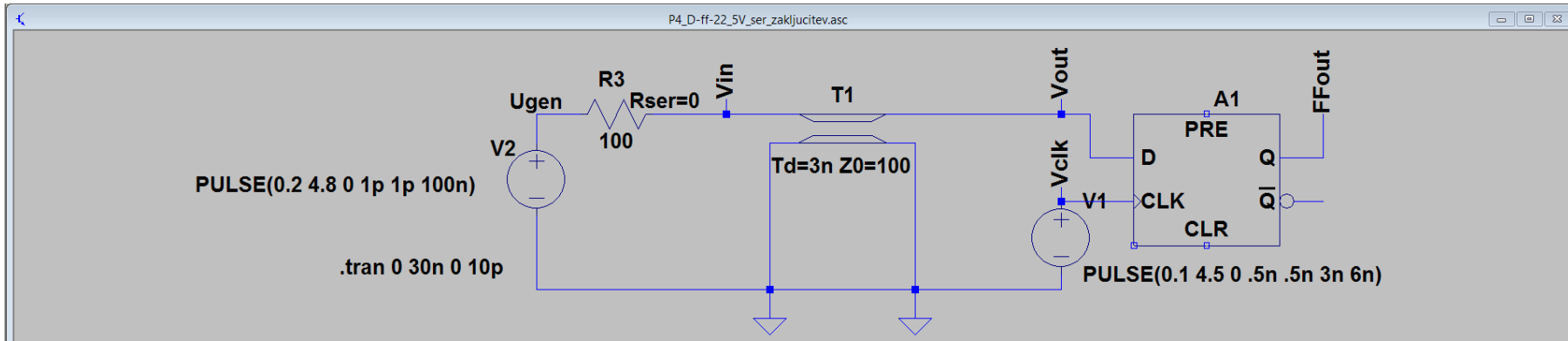

LTSpice – Naloga AV4-1a (serijska prilagoditev)

Nap. nivoji do 5V !

LTSpice – Naloga AV4-1a FlipFlop (serijska prilagoditev)

Component Attribute Editor

Open Symbol: C:\Users\R\Documents\LTSpiceXVII\lib\sym\Digital\dfflop.asy

Attribute	Value	Vis.
Prefix	A	
InstName	A1	X
SpiceModel	DFLOP	
Value		
Value2	Vhigh=5 Vlow=0	
SpiceLine		
SpiceLine2		

Cancel OK

Nastavimo nap. nivoje za D-FF (do 5V, sicer 1V)

VIN - LV

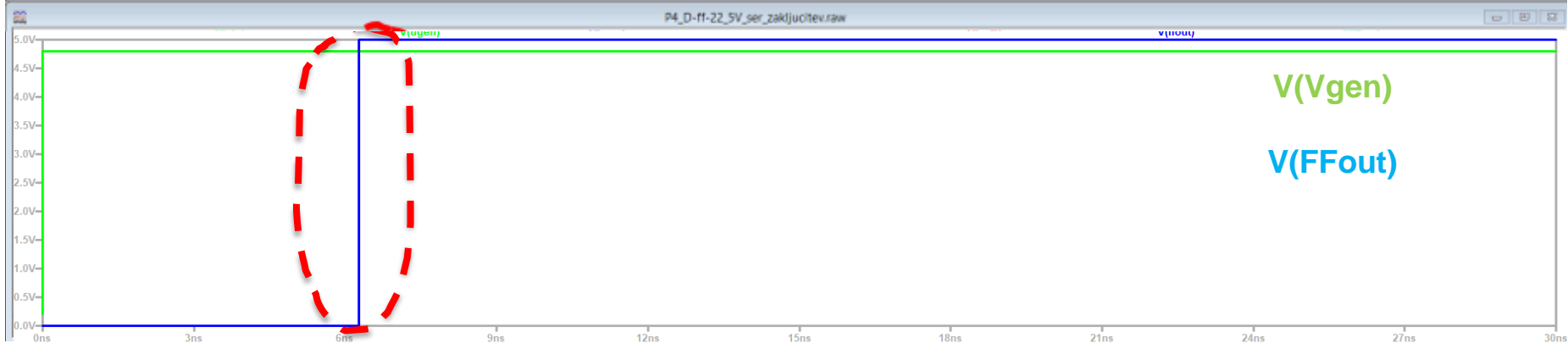
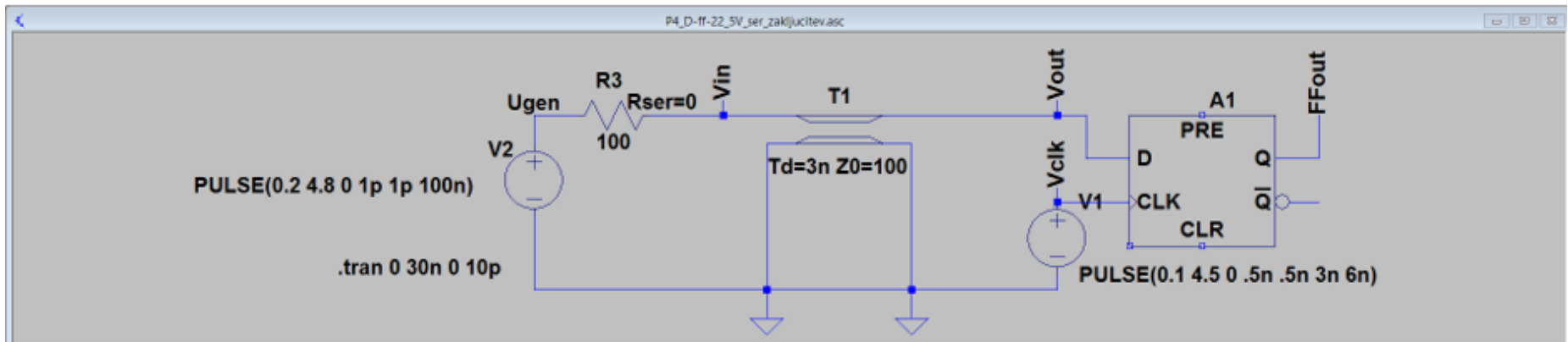
V(Vin)

V(Vout)

V(clk)

V(FFout)

LTSpice – Naloga AV4-1a FlipFlop (serijska prilagoditev)

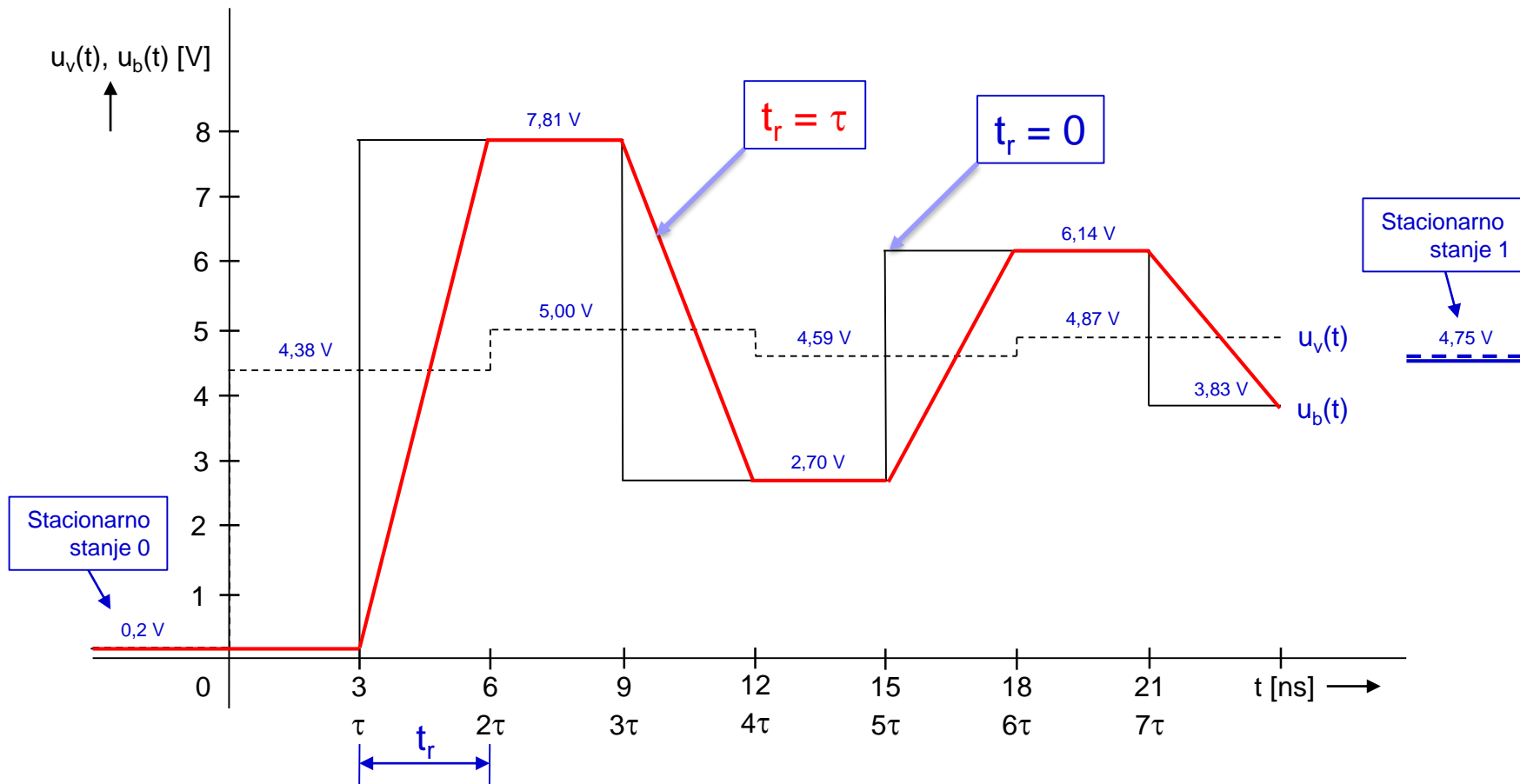
Rešitev: D-FF naredi tudi samo eden (zakasnen) prehod 0->1
V(Vgen) in V(FFout)

Izziv: bi lahko problem rešili še kako drugače ?

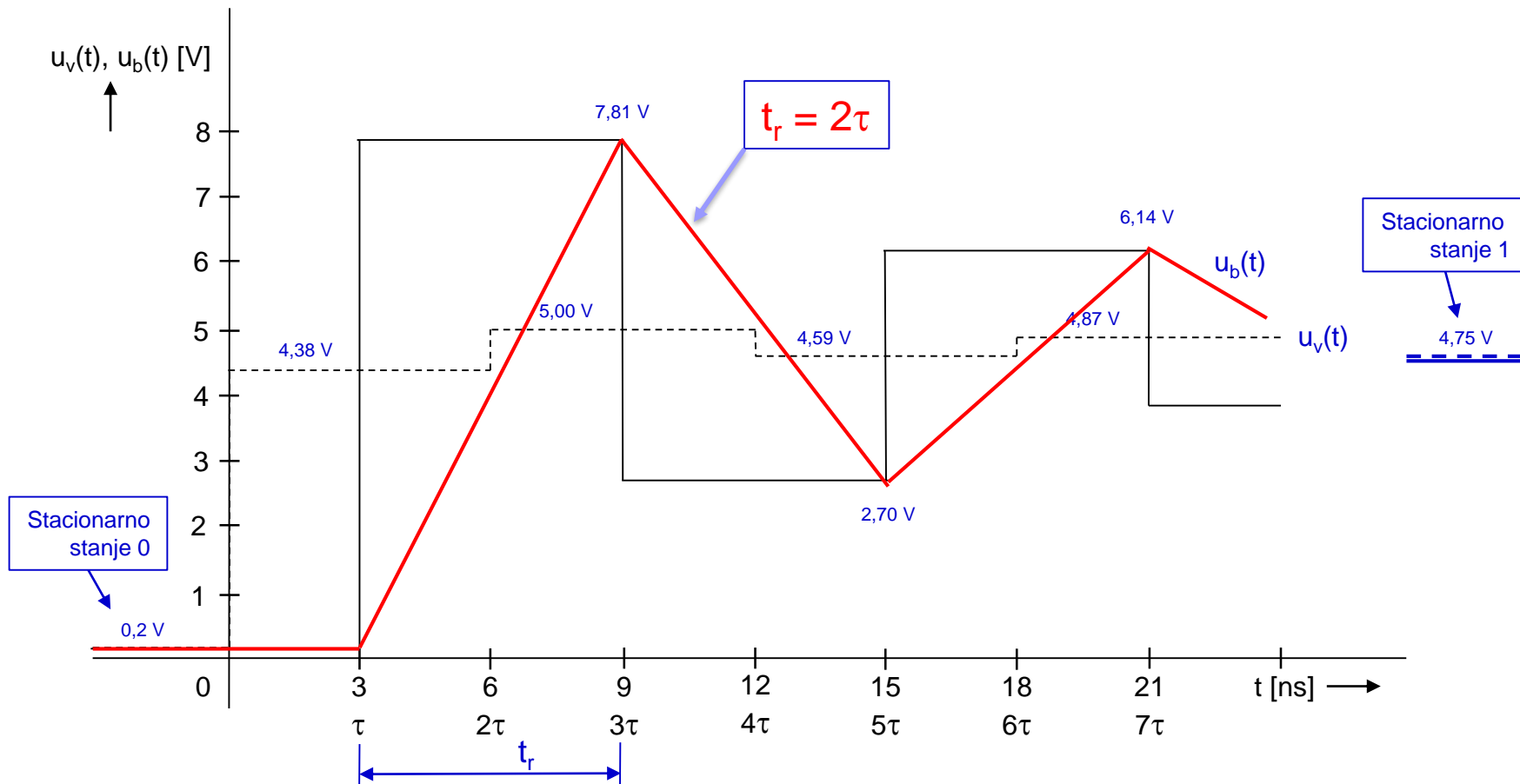
LAB 6 – AV2: Linije, LTSpice - simulacija elektronskih vezij in odboji

- 6.1: Uvod v LT Spice in osnovna vezja
- 6.2: Naloga 4-1 - Simulacija
- 6.3: Vpliv časa vzpona/padca na odboje - ponovitev
- 6.4: Simulacija odbojev za lab. meritve – DN
- 6.5: Dod. naloga 5: Simulacija odbojev naslovna linija – DN (neobvezna)

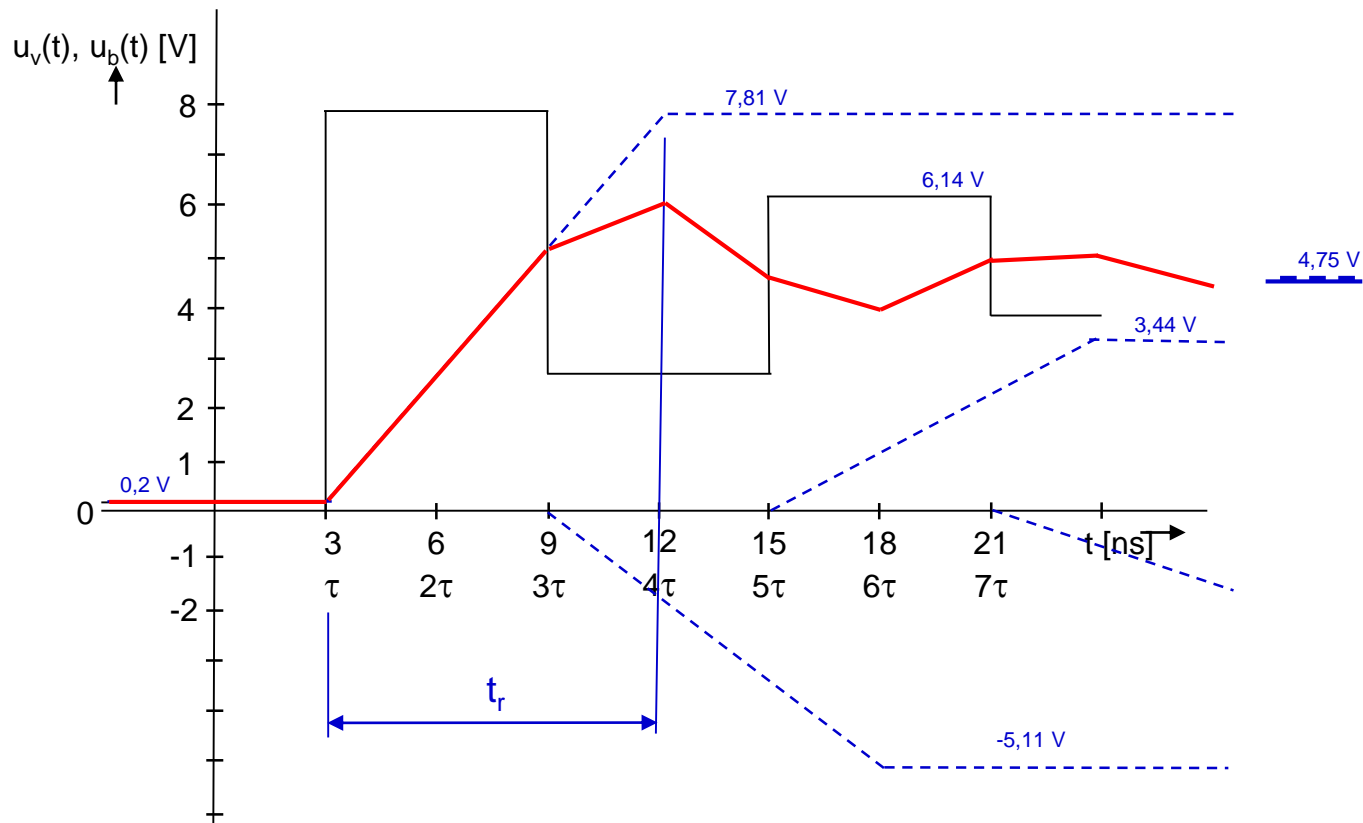
Časovni diagram poteka napetosti na izhodu iz linije do časa $t = 7\tau$, če je čas vzpona signala enak času potovanja signala po liniji $t_r = \tau$.

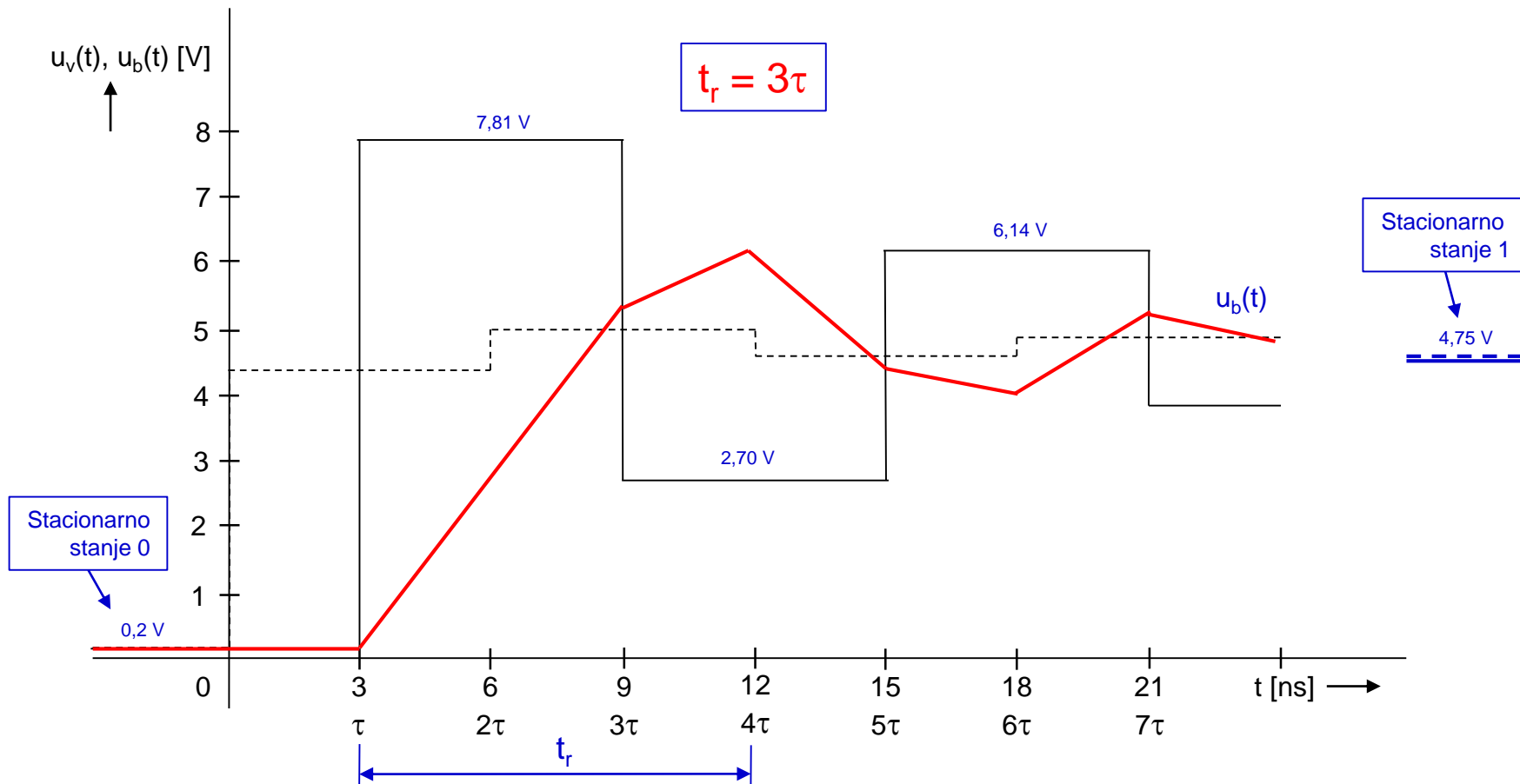
Časovni diagram poteka napetosti izhodu iz linije do časa $t = 7\tau$, če je čas vzpona signala enak času potovanja signala po liniji $t_r = 2\tau$

Časovni diagram poteka napetosti izhodu iz linije do časa $t = 7\tau$, če je čas vzpona signala enak času potovanja signala po liniji $t_r = 3\tau$ ($t_r > 2\tau$)

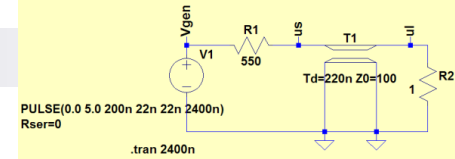

Časovni diagram poteka napetosti izhodu iz linije do časa $t = 7\tau$, če je čas vzpona signala enak času potovanja signala po liniji $t_r = 3\tau$ ($t_r > 2\tau$)

LAB 6 – AV2: Linije, LTSpice - simulacija elektronskih vezij in odboji

- 6.1: Uvod v LT Spice in osnovna vezja
- 6.2: Naloga 4-1 - Simulacija
- 6.3: Vpliv časa vzpona/padca na odboje - ponovitev
- 6.4: Simulacija odbojev za lab. meritve – DN
- 6.5: Dod. naloga 5: Simulacija odbojev naslovna linija – DN (neobvezna)

Simulacija meritev UTP kabel v programu SPICE.

SPICE Simulacije slik iz osciloskopa: UTP kabel, $R_S = 50..550 \Omega$, $R_L = 1..500 \Omega$

Napetost se že pravilno porazdeli, z zakasnitvijo 1τ se pojavi tudi na izhodu.

$R_0 = 100 \Omega$
 $R_L, R_S = 0, 50, 500 \Omega$

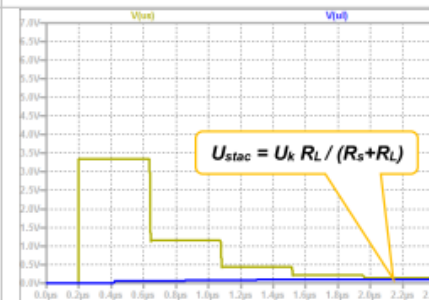
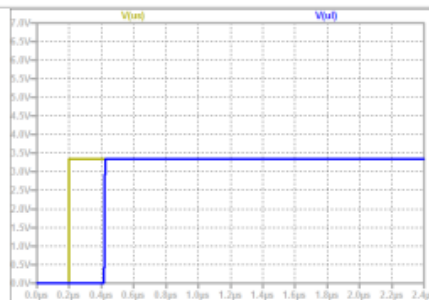
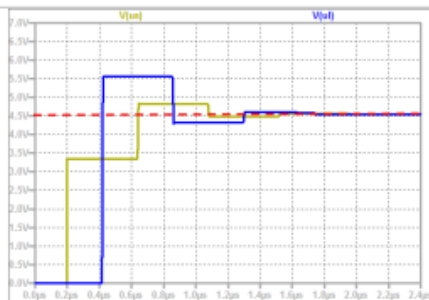
$R_L > R_0, R_L = 500 \Omega$
 $\rho_L = 0.666$ (poz. odboj)

$R_L = R_0$
 $\rho_L = 0$ (ni odboja)

$R_L < R_0, R_L = 1 \Omega$
 $\rho_L = -0.98$ (neg. odboj)

Višje potujoče napetosti

$R_S < R_0$
 $R_S = 50 \Omega$
 $\rho_S = -0.333$
[0.5V/razdelek]

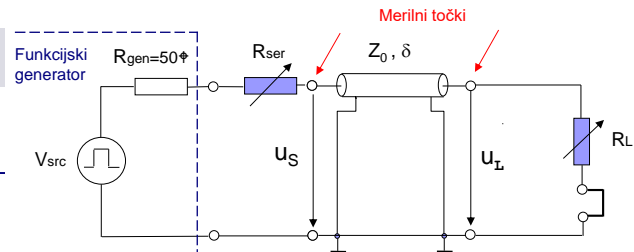
$R_S = R_0$
 $\rho_S = 0$
[0.5V/razdelek]

Nizke potujoče napetosti

$R_S > R_0$
 $R_S = 550 \Omega$
 $\rho_S = 0.692$
[0.5V/razdelek]

(LV2) - Merjenje odbojev na liniji

Primer rezultatov meritev

Slike osciloskopa: UTP kabel, $R_S = 50..550 \Omega$, $R_L = 1..500 \Omega$ ($R_{gen} = 50 \Omega$) UTP

Napetost se že pravilno porazdeli, z zakasnitvijo 1τ se pojavi tudi na izhodu.

Višje potujoče napetosti

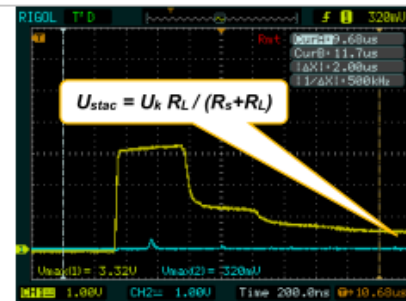
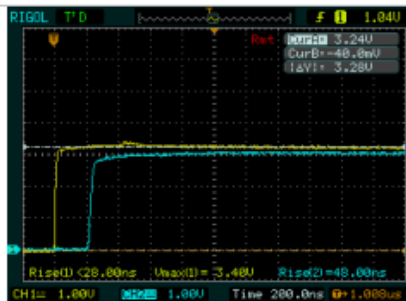
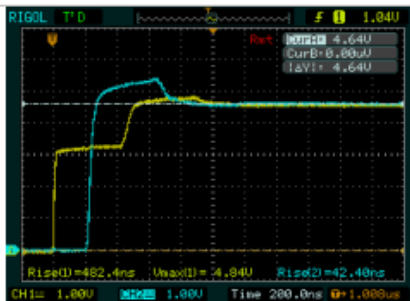
$R_0 = 100 \Omega$
 $R_L, R_S = 0,50,500 \Omega$

$R_L > R_0, R_L = 500 \Omega$
 $\rho_L = 0.666$ (poz. odboj)

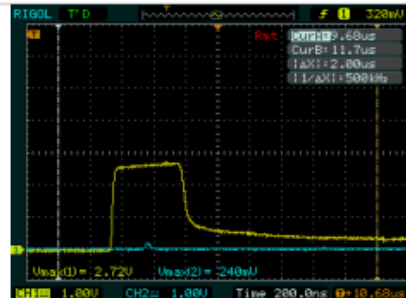
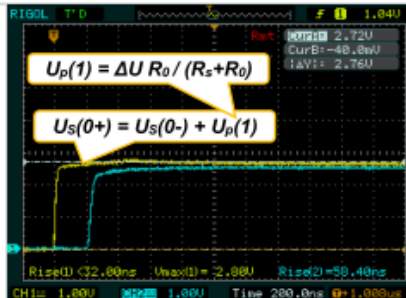
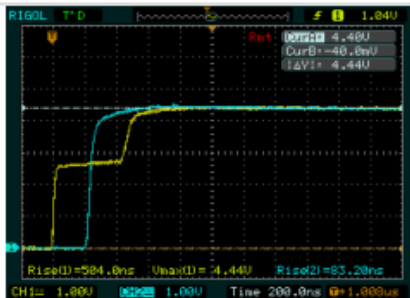
$R_L = R_0$
 $\rho_L = 0$ (ni odboja)

$R_L < R_0, R_L = 1 \Omega$
 $\rho_L = -0.98$ (neg. odboj)

$R_S < R_0$
 $R_S = 50 \Omega$
 $\rho_S = -0.333$
[1V/razdelek]

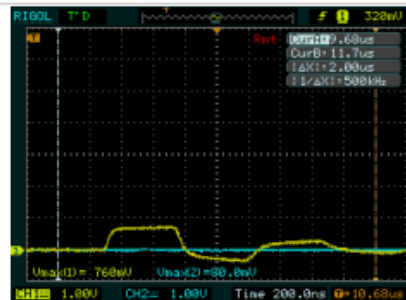
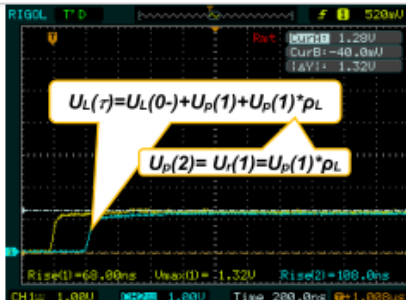
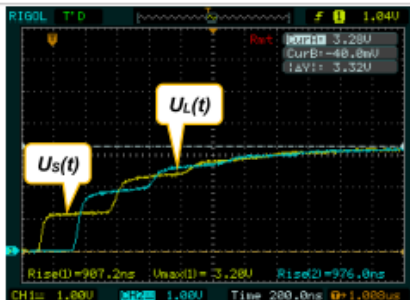

$R_S = R_0$
 $\rho_S = 0$
[1V/razdelek]

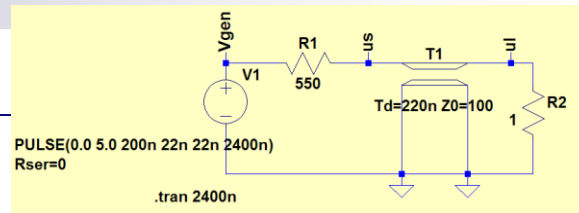

Nizke potujoče napetosti

$R_S > R_0$
 $R_S = 550 \Omega$
 $\rho_S = 0.692$
[1V/razdelek]

Primerjava: Simulacija - Meritve.

SPICE Simulacije slik iz osciloskopa: UTP kabel, $R_S = 50..550 \Omega$, $R_L = 1..500 \Omega$

Napetost se že pravilno porazdeli, z zakasnitvijo 1τ se pojavi tudi na izhodu.

$R_0 = 100 \Omega$
 $R_L, R_S = 0,50,500 \Omega$

$R_L > R_0, R_L = 500 \Omega$
 $\rho_L = 0.666$ (poz. odboj)

$R_L = R_0$
 $\rho_L = 0$ (ni odboja)

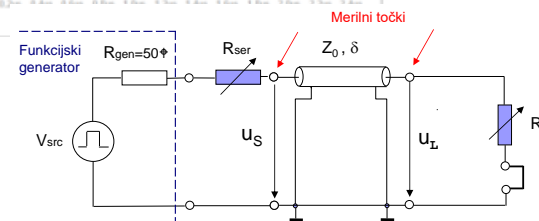
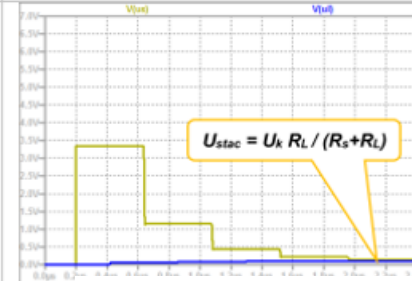
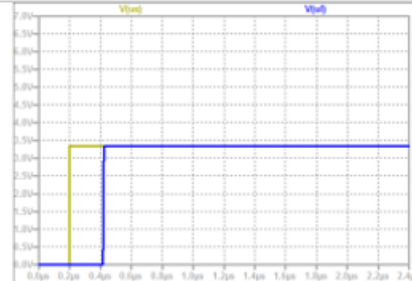
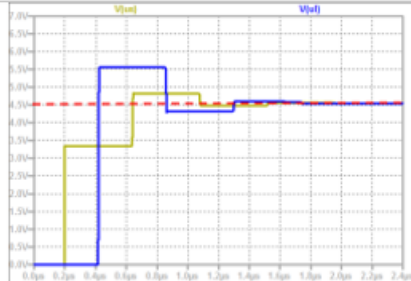
$R_L < R_0, R_L = 1 \Omega$
 $\rho_L = -0.98$ (neg. odboj)

Višje potujobe napetosti!

$R_S < R_0$

$R_S = 50 \Omega$
 $\rho_S = -0.333$

[0.5V/razdelek]

Slike osciloskopa: UTP kabel, $R_S = 50..550 \Omega$, $R_L = 1..500 \Omega$ ($R_{gen} = 50 \Omega$) UTP

Napetost se že pravilno porazdeli, z zakasnitvijo 1τ se pojavi tudi na izhodu.

$R_0 = 100 \Omega$
 $R_L, R_S = 0,50,500 \Omega$

$R_L > R_0, R_L = 500 \Omega$
 $\rho_L = 0.666$ (poz. odboj)

$R_L = R_0$
 $\rho_L = 0$ (ni odboja)

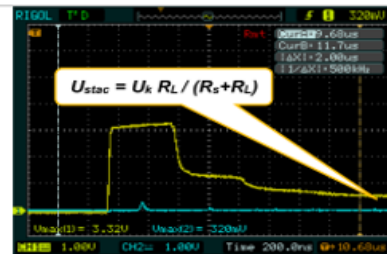
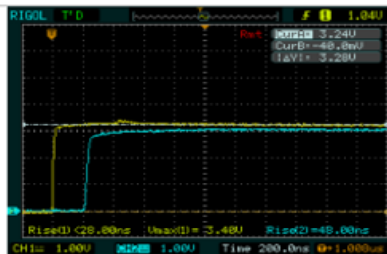
$R_L < R_0, R_L = 1 \Omega$
 $\rho_L = -0.98$ (neg. odboj)

Višje potujobe napetosti!

$R_S < R_0$

$R_S = 50 \Omega$
 $\rho_S = -0.333$

[1V/razdelek]

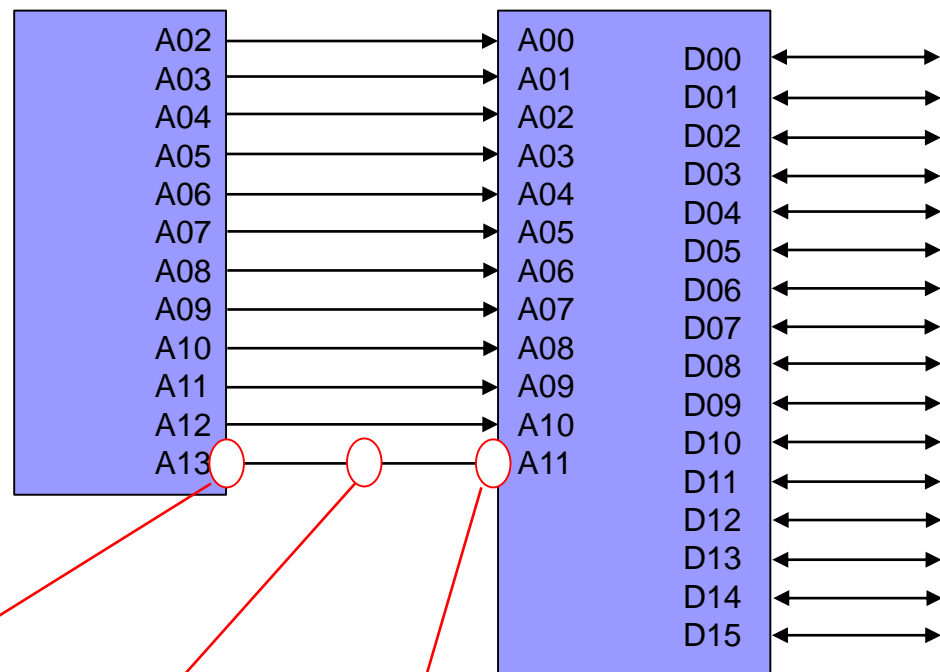
LAB 6 – AV2: Linije, LTSpice - simulacija elektronskih vezij in odboji

- 6.1: Uvod v LT Spice in osnovna vezja
- 6.2: Naloga 4-1 - Simulacija
- 6.3: Vpliv časa vzpona/padca na odboje - ponovitev
- 6.4: Simulacija odbojev za lab. meritve – DN
- 6.5: Dod. naloga 5: Simulacija odbojev naslovna linija – DN (neobvezna)

Naloga 5: Simulacija odbojev na liniji s programom Pspice – DRAM pomnilnik, naslovna linija

Krmilnik pomnilnika

DRAM 1M x 16bitov

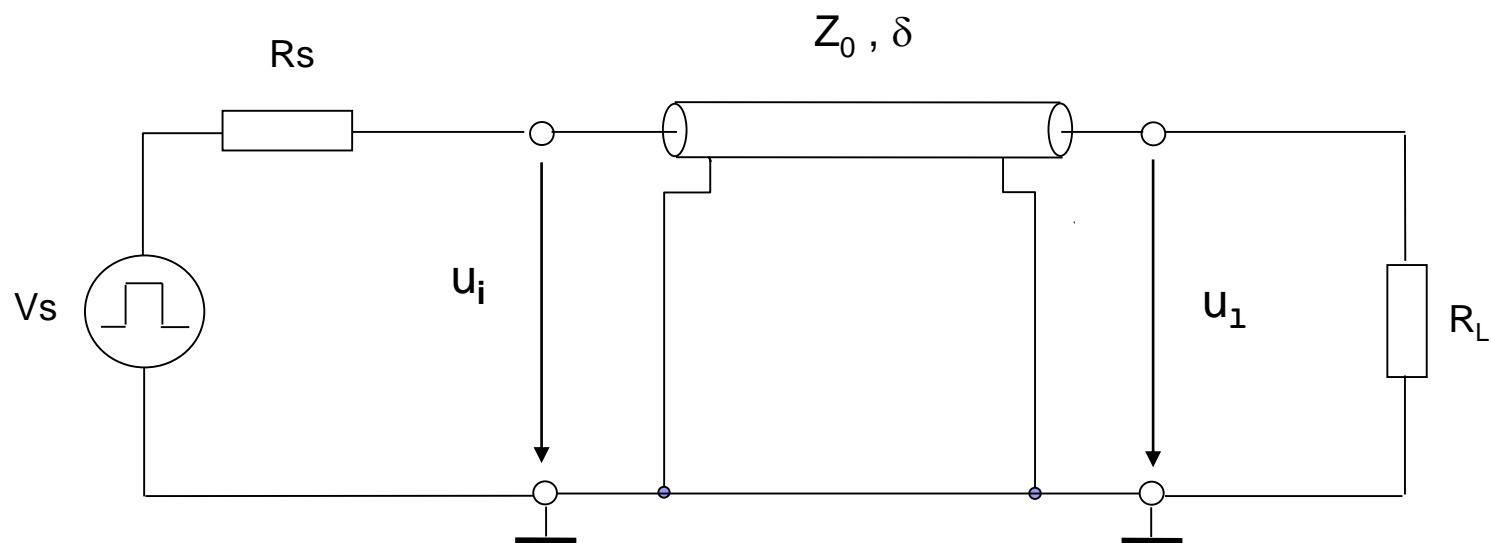

$$\begin{aligned} R_{izh} &= 24 \Omega \\ V_0 &= 0,1 \text{ V} \\ V_1 &= 1,8 \text{ V} \\ t_r &= 0,1 \text{ ns} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} Z_0 &= 70 \Omega \\ \delta &= 6 \text{ ns/m} \\ l &= 10 \text{ cm} \end{aligned}$$

$$R_{vh} = 1 \text{ M}$$

Model linije

V_S - Napetost izvora [V]

R_S - Upornost izvora - izhodna upornost oddajnika [Ω]

Z_0 - Karakteristična impedanca linije [Ω]

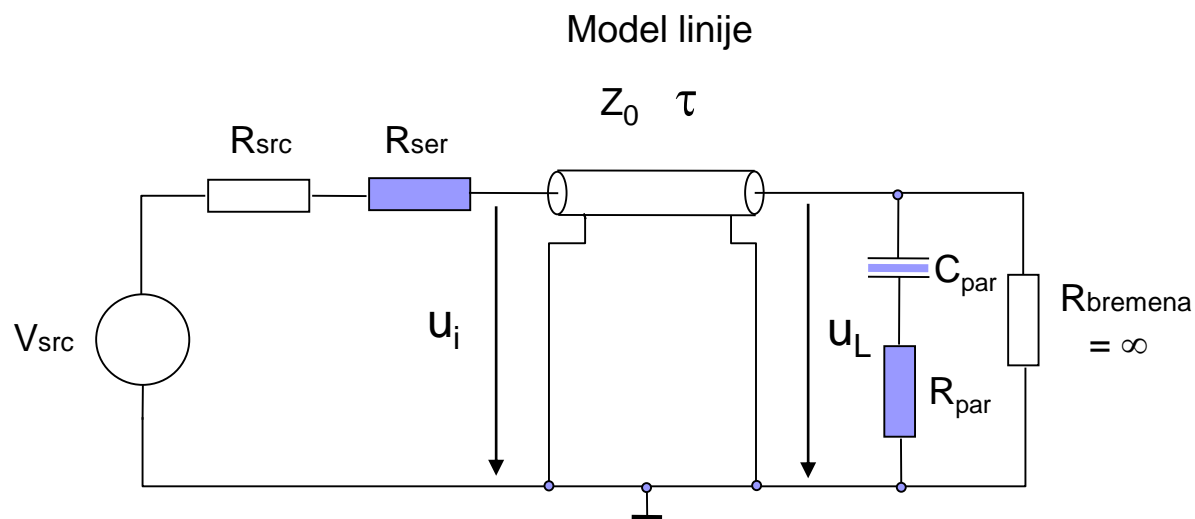
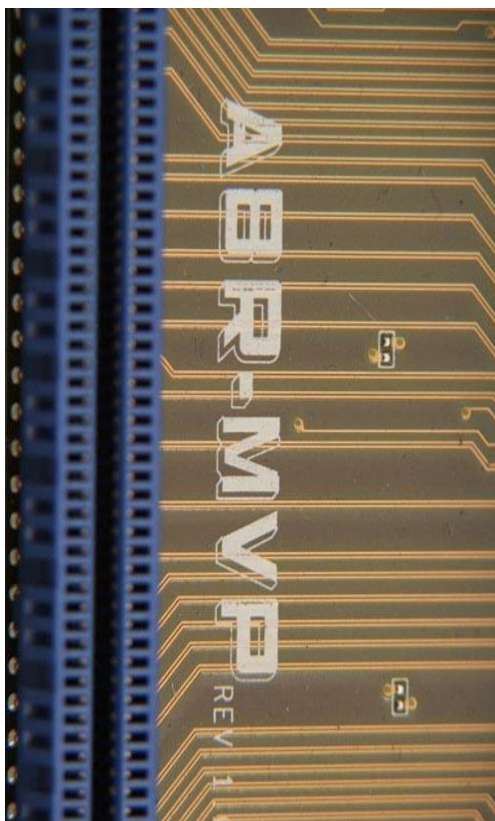
R_L - Upornost bremena - vhodna upornost sprejemnika [Ω]

δ - Zakasnitev signala na enoto dolžine [ns/m]

u_i - Napetost na vhodu v linijo [V]

u_1 - Napetost na izhodu linije [V]

Možne zaključitve

Preizkusite :

- V_{src} : $V_0 = 0,1 \text{ V}$, $V_1 = 1,8 \text{ V}$, $t_r = t_f = 0,3 \text{ ns}$
- Linija T1: $Z_0 = 70 \text{ } \Omega$, $\tau = 0,6 \text{ ns}$ ($TD = l * \delta$)

Različni možni načini zaključitve:

- Brez zaključitve:
 $R_{src} = 24 \text{ } \Omega$, $R_b = 1 \text{ M } \Omega$
- Serijska zaključitev
 $R_{ser} + R_3 = R_0 = 70 \text{ } \Omega$
- Paralelna AC zaključitev
 $R_{par} = 70 \text{ } \Omega = R_0$, $C_{par} = 5 \text{ pF}$
- Obojestranska zaključitev
 $R_{ser} + R_3 = R_0 = 70 \text{ } \Omega$
 $R_{par} = 70 \text{ } \Omega = R_0$, $C_{par} = 5 \text{ pF}$